

VALDĪBAS VĒSTNESIS

Maksa par „Valdības Vēstnesi“	
ar piesūtīšanu:	bez piesūtīšanas:
par:	(sagremot kantorī)
par:	par:
1 gadu 22,—	1 gadu 18,—
1/2 gadu 12,—	1/2 gadu 10,—
3 mēn. 6,—	3 mēn. 5,—
1 „ 2,—	1 „ 1,70
atsevišķu num. 1,15	atsevišķu num. 1,10
	pie atkalpārdev. 1,13

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valdības oficiālais laikraksts

Iznāk katru dienu, izņemot svētdienas un svētku dienas

Redakcija:
Rīgā, Valdemāra ielā 6, 3. stāvā, 5. dzīv.
Telefons 20032

Sludinājumu un abonementa pieņemšana
no plkst. 8.30 līdz 15.30
Rīgā, Valdemāra ielā 6, 2. dzīv.
Telefons 20031

Runas stundas no plkst. 9 līdz 12

Sludinājumu maksa:

a) tiesu sludināj. līdz 25 viensl. rind. Ls 6,—	par katru tālāko rindiņu „—,25
b) tiesu sludin. par negodīgu un netīrīgu veikalnieku sodīšanu līdz 25 viensl. r. „ 8,—	par katru tālāko rindiņu „—,25
c) citu iestāžu slud. par katru viensl. r. „—,30	
d) priv.pers.oblig.slud.par katru viensl.r. „—,35	
e) par nozaud.dok.izslud.par katru dok. „ 1,50	
f) par sadegušu dok.izslud.katrai pers. „ 1,—	

193. num.

Pirmdien, 1940. g. 26. augustā

Divdesmittrešais gads

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Ministru kabineta 1940. g. 24. augusta lēmums.

Ministru kabineta sēde š. g. 24. augustā. Noteikumi par dārzāju 1940. g. ražas sagatavošanu un izvērtēšanu.

Noteikumi par prēmiju izmaksu zemturkiem, kas 1940. g. rudenī iegādājušies selekcionētu ziemāju sēklu no A/S „Latvijas Centrālais sēklu eksports“.

Noteikumi slimo kasēm par ārstēšanu Valsts Ķemeru sēravotu sanatorijā.

Noteikumi par dažādu izdevumu segšanu sakarā ar rūpniecības strādnieku novietošanu vasaras sezonas darbos.

Rikojums par 1. un 3. Rīgas valsts ģimnaziju apvienošanu.

Finansu ministra 533. rikojums par rūpniecības plāna sastādīšanu 1940. g. 4. ceturksnim.

Finansu ministra rikojumi par pilnvarnieku iecelšanu un atcelšanu.

Finansu ministra rikojums par valdes atcelšanu akc. sab. „Latvijas bērzs“.

Iekšlietu ministra rikojums visām slēgto bezpeļņas biedrību bijušām valdēm.

Iekšlietu ministra rikojums par valsts komisāru iecelšanu spiestuvēs.

Iekšlietu ministra lēmumi par dažu biedrību slēgšanu.

Rikojums par pārmaiņām lauku gada un nedēļas tīrgos.

Skolu departamenta paskaidrojumi par papildu pārbaudījumiem pamatskolu skolēniem.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Ministru kabineta 1940. gada 24. augusta lēmums.

Ievērojot to, ka saskaņā ar Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Konstitūcijas (Pamatlikuma) 14. pantu ārējā tirdzniecība, ko realizē uz valsts monopola pamata, piekrīt Padomju Sociālistisko Republiku Savienībai viņas augstāko varas organu un valsts pārvaldes organu personā un ka turpmāk Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas visas ārējās tirdzniecības kārtošanas lietas realizēs PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāts un tā pilnvarotais pie Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valdības, Ministru kabinets nolēmj:

Uzdot finansu ministram:

1. Likvidēt Finansu ministrijas Ārējās tirdzniecības departamentu, nodot šī departamenta darbvedību un arhīvus PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāta pilnvarotam pie Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valdības.

2. Nodot pakļautībā PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāta Galvenai muitas pārvaldei Finansu ministrijas Muitas departamentu, muitnīcas un visus pārējos muitas uzraudzības organus ar visiem viņu īpašumiem (noliktavām, iekraušanas-izkraušanas un transporta līdzekļiem, dienesta ēkām u. t. t.).

Šis lēmums stājas spēkā 1940. g. 25. augustā.

Prof. Dr. A. Kirchenšteins,
Ministru Prezidents.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Paziņojums.

PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāta pilnvarotais pie Latvijas PSR valdības dara zināmu ieinteresētām iestādēm, firmām un privātām personām, ka visas bijušā Finansu ministrijas Ārējās tirdzniecības departamenta izdotās atļaujas, kas dod tiesības izpildīt darījumus ārējā tirdzniecībā, skaitās par zaudējušām spēku.

Turpmāk darījumus ārējā tirdzniecībā var izpildīt tikai pamatojoties uz atļaujām, ko izdod PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāta pilnvarotais.

PSR Savienības Ārējās tirdzniecības tautas komisāriāts ir iecēlis par savu pilnvaroto pie Latvijas PSR Valdības b. Anatoliju Nikolajeviču Finogenevu.

Latvijas PSR Saeimas pilnvarotās komisijas priekšsēdētāja deputāta prof. Dr. A. Kirchenšteina runa Saeimas sēdē 24. augustā.

Biedri deputāti!

Atļaujiet man nodot Jums dedzīgu neļiekutu sveicenu no Maskavas, varenās Padomju Savienības galvas pilsētas, un no daudzmiljonu tautu draudzīgās saimes vadoņiem biedriem Staļina, Molotova un viņu līdzcīnītājiem.

Mans uzdevums ir ziņot Jums par pilnvarotās komisijas darbību, kuru Latvijas Tautas Saeima ievēlēja vēsturiskas misijas izpildīšanai Maskavā.

Vēsturiskajā sēdē, kurā Latviju proklamēja par Padomju Sociālistisku Republiku, Saeima atzina par nepieciešamu lūgt PSRS Augstāko padomi uzņemt varenajā Padomju Savienībā Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku.

Par šo vēsturisko lēmumu bija jāziņo PSRS Augstākai padomei un jānodod Latvijas tautas vienprātīgais lūgums uzņemt to Lielās Padomju Savienības tautu laimīgajā saimē.

Izvēlēta pilnvarotā komisija uzņēms šo lielo vēsturisko pienākumu ar lielāko sajūsmu un prieku, pārliecībā, ka tā attaisnos tautas vislielāko uzticību un izpildīs Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas strādnieku, zemnieku un darba inteliģences vienprātīgo gribu.

Brīdi, kad pilnvarotā komisija izbrauca no Rīgas stacijas, Padomju Sociālistiskās Latvijas galvas pilsētas darba ļaudis sapulcējās apsveikt pilnvaroto komisiju un izteica tai labākos novēlījumus vēsturiskā pienākuma izpildīšanā.

Padomju Latvijas darba ļaudis lūdza nodot sirsnīgu sveicenu Lielajam Padomju Savienības un visas pasaules darba ļaužu

vadoņim biedram Staļinam, PSRS darba ļaudīm un sociālisma valsts galvas pilsētai — Sarkanai Maskavai.

Šie sveiceni skaidri liecināja par to, ka Padomju Latvijas darba tauta dziļi pārdzīvo vēsturisko brīdi un nelokami tic Latvijas tautas laimīgai nākotnei zem Staļina konstitūcijas saules.

Mūsu ceļš veda mūs uz Maskavu — Sociālistiskās pasaules sirdi. Šai ceļā, katrā piestātnē pilnvaroto komisiju sagaidīja un sumināja daudzi desmitūkstoši Padomju Latvijas darba ļaužu. Sirsnīgā izvadīšana uz robežas un vēl sirsnīgāka jūsmīgā sagaidīšana brīvajā padomju zemē, vēl vairāk stiprināja mūsos dedzīgas mīlestības un pateicības sajūtu pret padomju tautu un vēlēšanos visdrīzāk izpildīt mūsu vēsturisko misiju.

Baltkrievijas stacijā Maskavā mūsu pilnvaroto komisiju jūsmīgi apsveica Sarkanās armijas goda sardze un Sarkanās galvas pilsētas darba ļaužu masas ar lozungiem un karogiem. Atskanēja izjusti saucieni krievu un latviešu valodās. Viss tas rādīja, ka mēs esam gaidīti locekļi vienotā laimīgā padomju valstī.

Nākošā dienā sākās pilnvarotās komisijas darbs. Katra diena pagāja spraigā darbībā, sagatavojoties Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās padomes sesijai. Katru dienu mēs apmeklējām sesijas sēdes Kremli un dalījāmies iespajdiem par svinīgajiem brīžiem, kad Besarabiju, Moldāviju un Lietuvu uzņēma Padomju Savienībā.

Lielā vēsturiskā diena Latvijas Padomju Sociālistiskai Republikai bija 1940. gada 5. augusts.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes apsveikums biedram Staļinam:

„Dārgais Josif Visarionovič!

Staļina Konstitūcijas pieņemšanas dienā Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome sūta Jums, pasaules visdemokrātiskākās Konstitūcijas radītājam, liesmainu lielniecisku sveicenu.

Latvijas darba tauta ilgus gadus bija apspiesta un politiski beztiesīga. Tagad pienācis brīdis, kad Latvijas darba ļaudis ieguvuši pilnīgu brīvību, ieguvuši tiesības uz darbu, tiesības uz izglītību, tiesības uz atpūtu.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome un līdz ar to visa Latvijas tauta apliecina Jums, Josif Visarionovič, ka liksim darbā visus savus spēkus, visu enerģiju, lai nostiprinātu jauno Latvijas Padomju Republiku un PSRS tautu draudzību.

Lai dzīvo Staļina Konstitūcija!

Lai dzīvo visas cilvēces darba ļaužu vadonis un skolotājs, mūsu dārgais biedrs Staļins!“

LTA.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes apsveikums biedram Molotovam:

„Dārgais Vjačeslav Michailovič!

Staļina Konstitūcijas pieņemšanas dienā Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome visas Latvijas tautas vārdā sūta Jums, biedra Staļina tuvākajam ciņās biedram un Padomju valdības galvam, liesmainu proletārisku sveicenu.

Latvijas divu miljonu tauta, Staļina Konstitūcijas saules apstarota, tagad nostājusies zem Ļeņina-Staļina karoga.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome savas pirmās sesijas atklāšanas dienā apliecina Jums, Vjačeslav Michailovič, ka Latvijas tauta nemītīgi attīstīs savu saimniecību, savu nacionālo kultūru, zinātni un mākslu, stiprinās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas un reizē ar to visas lielās Padomju Sociālistisko Republiku Savienības varenību.

Lai dzīvo Latvijas Padomju Republika!

Lai dzīvo Vissavienības Komunistiskā (lielinieku) partija!

Lai dzīvo Padomju valdība un tās galva biedrs Molotovs!“

LTA.

Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes apsveikums biedram Kaļiņinam:

„Dārgais Michail Ivanovič!

Staļina Konstitūcijas pieņemšanas dienā Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome sūta Jums, Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās padomes prezidija priekšsēdētājam, sirsnīgu, lielniecisku sveicenu.

Pār mūsu zemi un tautu, kas ilgus gadus smaka nospiebtībā un beztiesībā, uzlēkusi Staļina Konstitūcijas saule. Šis saules siltumā augs un nostiprināsies jaunā Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika, augs un nostiprināsies Latvijas tautas draudzība ar visām lielās Padomju Savienības tautām.

Lai dzīvo Padomju Sociālistisko Republiku Savienība — visas pasaules darba ļaužu lielā dzimtene!

Lai dzīvo lielā Staļina ciņās biedrs un uzticamais skolnieks biedrs Kaļiņins!“

LTA.

Ar lielu satraukumu mēs svinīgi zem Latvijas Kompartijas karoga iegājām Kremļa pils senajās zālēs. Mūs apsveica vētrainām nerimstošām ovācijām tūkstoši PSRS Augstākās padomes deputāti, Lielās Padomju Savienības partijas un valdības vadītāji.

Viss tas liecina, ka Padomju Savienības daudzmiljonu tautas uzņem mūs kā gaidītus un dārgus brāļus kopējai cīņai par cilvēces labāku nākotni, par sociālisma uzvaru.

Pilnvarotās komisijas locekļi, teikdami savas runas latviešu mātes valodā, izteica savu dziļāko gandarījumu un prieku par to, ka mums uz visiem laikiem beigušies smagie apspiešanas un beztiesības laiki, tie laiki, kad muižnieki un kapitālisti materiāli un garīgi verdzināja un apspieda Latvijas tautu, atņēmuši tai pat tiesības uz elementārām demokrātiskām brīvībām.

Visi pilnvarotās komisijas locekļi Latvijas darba tautas vārdā izteica savu sirsniģo pateicību varenās Padomju Savienības vadonim biedram Staļinam, Padomju Valdības galvam biedram Molotovam un citiem viņu uzticamiem līdzcīnītājiem. Tai pašā laikā dedzīgu suminājumu vārdi tika veltīti Sarkanai armijai un tās vadītājiem.

Pēc šīm runām un apsveikumiem Augstākās padomes prezidijs uzaicināja mūs ieņemt vietas Augstākās padomes sesijas deputātu vidū.

Ar deklarāciju uzbeku valodā uzstājās deputāts Achunbabajevs. Raksturojis Latvijas tautas smago vēsturisko pagātņi, viņas revolucionārās varonīgās 1905. gada cīņas periodu un vēlāko revolucionāro cīņu par brīvību, viņš lika priekšā izpildīt Latvijas pilnvarotās komisijas lūgumu uzņemt Latvijas PSR Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā kā Lielās Padomju Savienības saimes pilntiesīgu locekli.

Latvijas PSR Saeimas 2. ārkārtējās sesijas 1. sēde 1940. g. 24. augustā.

Sestdien, 24. augusta pēcpusdienā, pulksten 18, sanāca uz otro ārkārtējo sesiju Padomju Latvijas Saeima. Darba tautas vēlētie pārstāvji šoreiz pulcējās Saeimas namā, kurās ieeju greznoja sarkanie karogi un Padomju Savienības emblēma, bet Saeimas namā un pie ieejas sēzu zālē stāvēja Sarkanās armijas goda sardze. Arī Saeimas zālē bija jauki dekorēti un pār prezidija tribīni bija novietoti Ļeņina-Staļina attēli. Jau labu brīdi pirms Saeimas sēdes sanākušie laudis pie Saeimas nama novēro deputātu, valdības locekļu, Sarkanās un tautas armijas pārstāvju ierašanos. Lai plašām tautas masām darītu pieejamu Saeimas sēdes norisi, pilsētā daudzās vietās iekārtoti skalruņi, pie kuriem daudz tautas noklausījās deputātu runas. Saeimas 24. augusta sēdi atklāja Saeimas priekšsēdētājs P. Briedis šādiem vārdiem: „Biedri-Saeimas deputāti! Ar Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās padomes 7. sesijas lēmumu Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika uzņemt Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā kā līdztiesīgu savienotā.

Sakarā ar to un tautas Saeimas deputātu vairākuma pieprasījumu, Saeimas prezidijs sasauca 2. ārkārtējo sesiju, lai izšķirtu neatliekamās jautājumus. Atļaujiet Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas tautas Saeimas 2. ārkārtējo sesiju skaitīt par atklātu. Vai ir priekšlikumi par otrās sesijas dienas kārtību?

Deputāts R. Neilands (no vietas): Lūdzu vārdu.

Saeimas priekšsēdētājs P. Briedis: Vārds deputātam Neilandam.

Deputāts Neilands: Biedri deputāti! Rīgas, Latgales un Zemgales delegātu grupa uzdeva man iesniegt tautas Saeimas 2. sesijas apspriešanai šādu priekšlikumu par Saeimas 2. ārkārtējās sesijas dienas kārtību.

1) Latvijas Republikas tautas Saeimas pirmajā sesijā nolēma lūgt Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstāko Padomi uzņemt Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā. Saeima savā pirmajā sesijā ievēlēja pilnvaroto komisiju, kurai bija uzdots realizēt šo Latvijas Padomju Sociālistisko Republikas tautas Saeimas 1. sesijas lēmumu. Tāpēc Saeimas ārkārtējās sesijas dienas kārtībā lieku priekšā kā pirmo punktu apspriest Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas tautas Saeimas pilnvarotās komisijas ziņojumu par

PSR Savienības Augstākās Padomes Sesijas pieņemtais lēmums skan:

1. Izpildīt Latvijas Saeimas lūgumu un uzņemt Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā kā līdztiesīgu Savienotu Padomju Sociālistisko Republiku.

2. Sarīkot saskaņā ar PSRS Konstitūcijas (Pamatlikuma) 34. un 35. panta Savienotā Latvijas Padomju Sociālistiskā Republikā deputātu vēlēšanas PSRS Augstākai padomei.

3. Uzdot PSRS Augstākās padomes prezidijam noteikt vēlēšanu dienu.

Nerimstošas ovācijas no deputātu, viesu un valdības locekļu puses liecināja par to, ka kopā ar Latvijas darba tautu tāpat priecājas daudzmiljonu un daudznacionālā Padomju Savienības tautu saime, priecājas par to, ka Padomju Savienībā ieiet jauns loceklis, kurš palīdzēs padomju sociālistisko tautu saimi un pamudina citas tautas sekot viņu piemēram.

Priekš izbraukšanas uz Latviju pilnvarotai komisijai bija neaizmirstama sirsniģa saruna ar biedru Staļinu, klātesot biedriem Molotovam, Ždanovam un Višinskim, par visiem neatliekamiem mūsu laimīgās jaunās dzīves iekārtošanas jautājumiem.

Beidzot īso pārskatu par uzdevuma izpildīšanu Maskavā, man pilnvarotās komisijas vārdā jāizsaka visdziļākā pateicība lielajam visas pasaules tautu skolotājam, ģeniālajam vadonim biedram Staļinam.

Es tāpat pateicos un sirsniģi apsveicu gudro Padomju valdības galvu biedru Molotovu.

Lai dzīvo biedrs Staļins!
Lai dzīvo biedrs Molotovs!
Lai dzīvo laimīgā Padomju Savienības tautu saime!
Lai dzīvo Savienotā Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika!

Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās Padomes 7. sesijas lēmumu uzņemt Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā.

2) Tautas Saeimas 1. sesija izvēlēja arī konstitūcijas komisiju, kurai uzdeva izstrādāt Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas jaunās konstitūcijas projektu un iesniegt to Saeimai. Tāpēc kā otro dienas kārtības punktu lieku priekšā — noklausīties un apspriest konstitūcijas komisijas ziņojumu par jaunās konstitūcijas projektu.

3) Sakarā ar jautājuma apspriešanu par jauno konstitūciju un tās pieņemšanu trešajā dienas kārtības punktā lieku priekšā apskatīt jautājumu par Padomju varas augstāko organu sastādīšanu. Biedri deputāti! Šos 3 punktus lieku priekšā uzņemt dienas kārtībā un apspriest tautas Saeimas otrā — ārkārtējā sesijā.

Pēc tam, kad deputāts J. Jansons atbalsta deputāta Neilanda priekšlikumu, arī lūdza uzņemt tāni minētos jautājumus Saeimas ārkārtējās sesijas dienas kārtībā.

Saeima vienbalsīgi pieņēma deputāta Neilanda priekšlikumu un Saeimas priekšsēdētājs deva vārdu Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Saeimas pilnvarotās komisijas priekšsēdētājam Valsts un Ministru Prezidentam deputātam prof. Dr. A. Kirhenšteīnam (viņa runu skat. atsevišķi).

Pēc tam runāja dep. Miezijs.

Deputāta A. Mieža runa.

Biedri, Saeimas deputāti! Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas pilnvarotās komisijas priekšsēdētāja un Valsts Prezidenta vietas izpildītāja deputāta Kirhenšteina paziņojums liecina, ka mūsu lēmums lūgt uzņemt Padomju Latviju PSRS tautu saimē, ko Saeimas pilnvarotā komisija iesniedza PSRS Augstākai padomei, ir pieņemts. PSRS Augstākā padome ir uzņēmusi mūs PSRS draudzīgā saimē. Reizē ar to Padomju Latvijas pilsoņi ir kļuvuši par Vissavienības pilsoņiem. Mūsu delegātu ziņojums Augstākās padomes 7. sesijā un tas, ar kādu prieku un sajūsmu šo ziņojumu uzņēma PSRS Augstākā padome un visu Padomju tautu pārstāvji, rāda, ka Saeimas pilnvarotā komisija godam pildījusi LPSR tautas un Saeimas uzlikto pienākumu. Mūsu pilnvarotās komisijas delegāti savās runās spilgti notēloja Augstākās padomes 7. sesijas sēdē Ulmaņa Latvi-

jas tumšo pagātņi un izteica Latvijas tautas vienbalsīgo vēlēšanos iestāties PSRS tautu saimē.

1940. g. 5. augustā PSRS Augstākā padome pieņēma lēmumu, uzņemt Padomju Latviju PSRS saimē kā pilntiesīgu locekli. Šis lēmums izsauca ārkārtīgu sajūsmu strādnieku šķirā, zemniecībā, darba inteliģencē, visā darba tautā. Saeima un viņas pilnvarotā komisija izpildījusi lielo vēsturisko uzdevumu saskaņā ar tautas gribu un vēlēšanos. Notikušie mītiņi, demonstrācijas, sapulces un citi masu sarīkojumi par godu Padomju Latvijas uzņemšanai PSRS pārdēja Latvijas tautas īsto prieku un lepnumu uz mūžu iesaistīties Padomju Savienības tautu draudzīgajā saimē.

Latvijas PSR atklājas lieliskas rūpniecības, lauksaimniecības, kultūras, mākslas un visas tautas labklājības uzplaukuma perspektīves, kas nebija iespējams kapitālistiskās iekārtas apstākļos. Padomju Latvijas uzņemšana Padomju Savienībā nozīmē, ka vispirms mūsu rūpniecība, kas līdz šim maz bija attīstīta un atradās sabrukuma stāvoklī, dabūs jēlvielas, mašīnas, varēs sev sagādāt kvalificētus darbinieku kadrus un ātri attīstīties, cenšoties sasniegt pārējo Padomju Savienības tautu rūpniecības nozares. Mums vajadzēs daudz strādāt, lai sociālistiskās sacensības, trieciendarba, stachanoviešu kustības ceļā celtu un kāpinātu darba ražīgumu, reizē ar to organizēto jaunās līdz šim mūsu zemē nepazītas rūpniecības nozares, jo bez šī darba nav domājama Sociālistiskās valsts ekonomiska celšana, sociālistiskās sabiedrības pamatu likšana. Biedrs Staļins VKP(L)CK plēnumā 1933. g., runādams par pirmās piecades rezultātiem, teica:

„Mums nebija smagās rūpniecības, kas ir valsts industrializācijas pamats. Tagad tā mums ir. Mums nebija traktoru rūpniecības. Tagad tā mums ir. Mums nebija automobiļu rūpniecības. Tagad tā mums ir. Mums nebija darba rīku ražošanas rūpniecības. Tagad tā mums ir. Mums nebija svarīgās un modernās ķīmiskās rūpniecības. Tagad tā mums ir. Mums nebija aviācijas rūpniecības. Tagad tā mums ir. Elektriskās enerģijas ražošanā mēs stāvējām pašā beidzamā vietā. Tagad mēs esam izvirzījušies vienā no pirmajām vietām. Naftas produktu un ogles ražošanā mēs stāvējām pēdējā vietā. Tagad mēs esam izvirzījušies vienā no pirmajām vietām. Mums bija tikai viena vienīga ogļu-metallurģijas bāze — Ukrainā, kas mums sagādāja lielas grūtības. Mēs sasniedzām to, ka ne tikai uzlabojām šo bāzi, bet pat radijām vēl jaunu ogļu-metallurģijas bāzi Austrumos, kas ir mūsu valsts lepnums.

Mums bija tikai viena vienīga tekstilrūpniecības bāze — mūsu valsts ziemeļos. Mēs sasniedzām to, ka tuvākā laikā mums būs divas jaunas tekstilrūpniecības bāzes: Ziemeļāzijā un Rietumsibīrijā. Pie tam mēs ne tikai radijām šīs milzīgās rūpniecības nozares, bet mēs tās radijām tādā mērogā un tādos samēros, kur priekšā nobāl visu Eiropas industriju samēri un mērogi.

Latvijas iesaistīšanās Padomju tautu saimē garantē mums, ka tuvākā nākotnē arī mēs varēsim tāpat konstatēt vispārēju mūsu rūpniecības uzplaukumu. Tādu rūpniecības nozaru rašanos un attīstību, par ko tagad grūti pat iedomāties. Ka mēs to tiešām piedzīvosim, par to garantē Padomju vara Latvijā, Latvijas uzņemšana Padomju Savienībā, Padomju tautu, tās valdības ar biedru Molotovu priekšgalā un personīgi biedra Staļina brālīgā palīdzība.

Mūsu lauksaimniecība tāpat stāv uz mechanizācijas ceļa, kas cels darba ražīgumu un ražas. Jau tuvākā nākotnē mums būs simti un tūkstoši traktoru, kas vāgos brīvās sociālistiskās Latvijas laukus. Mūsu tautas materiālā labklājība, par ko plutokrātiskā kliķe bazinēja, bet par ko nekad neinteresējās bankrotējusē valdība, celsies.

Liels darbs vēl ir tautas izglītības, veselības aizsardzības un sociālās nodrošināšanas laukā, kas Padomju Latvijas apstākļos ar Padomju Savienības palīdzību būs nostādīta vajadzīgā augstumā.

Biedri, Saeimas deputāti! 1940. gada 5. augusts paveŗ Latvijas tautas dzīvē jaunas, brīvas tautas dzīves lappuses. Sākas tautas laimīga dzīve Staļina konstitūcijas saulē.

Padomju Savienības valdība ar viņas galvu biedru Molotovu sniedza neaizmirstamu palīdzību Latvijas tautai viņas cīņā

ar izkurtējušās, plutokrātiskās valdības padzišanu un šī tautas ienistā režīma likvidēšanu uz visiem laikiem.

Biedri deputāti! Tautas Saeimas pilnvarotās komisijas locekļi, izpildot mūsu uzdevumu, redzēja un runāja ar to cilvēku, kurā dzīve, domas un darbs veltīti darba tautas laimei, viņi redzēja un runāja ar vispasaules proletariāta vadoni biedru Staļinu, kas ar vislielāko uzmanību sekojis un seko visām pārgrozībām mūsu zemē un kas ar saviem padomiem un norādījumiem rādīja mums ceļu uz uzvaru. Mums ir lielais uzdevums godam pildīt mūsu tautas, visu Padomju Savienības tautu uzlikto pienākumu un iet pa ceļu, kurā rāda mums cilvēces lielākais ģenijs, labākais Ļeņina skolnieks un draugs, visas pasaules darba ļaužu vadonis Staļins.

Lai dzīvo varenā Padomju Sociālistisko Republiku Savienības tautu saime!

Lai dzīvo biedrs Staļins!

Deputāta H. Likuma runa.

H. Likums: Biedri deputāti! Kad Latvijas darba tautas, strādniecības, darba zemniecības un darba inteliģences pārstāvji — mūsu Saeimas pilnvarotā komisija — devās uz Maskāvu, lai iesniegtu mūsu pieņemto deklarāciju un paziņotu mūsu viskarstāko vēlēšanos PSRS Augstākai padomei, ka vēlamies būt lielās Padomju valsts līdztiesīgu locekļi, mēs bijām cerību, gaidu, bet arī pārliecības pilni. Mēs zinājām, ka visas Latvijas darba tautas tālākā attīstība un laime ir atkarīga no tā, vai mēs varēsim darboties lielajā, brīvajā Padomju tautu saimē, kurai pieder arī kultūras nākotne.

Mēs zinājām, ka tas ir mūsu valsts un mūsu tautas, mūsu materiālās un mūsu gara kultūras dzīvības jautājums. Lielā, varenā Sarkanā armija kļuvusi tagad arī par mūsu armiju. Viņa aizstāvēs mūsu brīvību un latvju tautas laimi, kā viņa aizstāvēs citas Padomju Savienības tautas. Latvijas tauta ilgi gaidīja iespēju atsavināties no važam, kurās atradās, un tāpēc, sūtot savu pilnvaroto komisiju uz Augstāko padomi, ar lielu nepacietību gaidīja to brīdi, kad Augstākā padome uzklaušis mūsu vēlēšanos.

Šis gaidas, cerība un pārliecība bija piepildījusās tai mirklī, kad Augstākā padome paziņoja savu lēmumu. Un viss tas, kas bija karsti ilgots un gaidīts, izpaudās visas darba tautas priekā, kad mūsu pilnvarotā komisija ieradās atkal Sarkanajā Rīgā.

Šis prieks pārņēma arī mūsu kultūras darbiniekus, jo arī viņiem atvērās jaunas, plašas un dziļas izredzes, jo nevien mūsu saimnieciskai dzīvei atklājas plašas perspektīves, bet arī garīgai. Mēs, mākslas un kultūras darbinieki, palīdzēsīm tagad celt jaunu sociālistisku kultūru, kas atsavinās no kapitālisma rēģiem visas tautas — no izmantošanas, no bada, nabadzības, no kara šausmām un posta, un mēs veidosim skaistu dzīvi, kur pagātnes šausmu vairs nebūs, jo to garantē mūsu sociālistiskie, komunistiskie principi, pienākumi un uzdevumi, kas likti darba pamatā ar kultūras darbiniekiem kā nesaraunājama darba tautas daļai.

Mums atliek pielikt visus spēkus tāni savā tagadnes un nākotnes darbā, kas mūs vedīs uz patiesu dzīves laimi. Mūsu darba sparū prieku un pārliecību pavairo vēl vairāk tas, ka mēs tagad stāvam lielās, spēcīgās Padomju Savienības vidū un mūs no visām kara briesmām aizsargā mūsu varenā Sarkanā armija. Šis valsts spēcība un armijas vara ir arī mūsu vara un mūsu spēks, kas nebistas ne no kādiem draudiem.

Tagad mēs jau visā darba apņēmībā velkam līnijas un nospraucam ceļus arī savas kultūras un mākslas laukā. Šis ceļš ir sociālistiskās kultūras un mākslas tapšanas ceļš. Tas dod mums spēkus radīt tādu kultūru, kas veicina un ceļ mūsu ekonomiskos ražotāju spēkus, kas vedīs mūs uz mūsu materiālās dzīves plaukšanu un līdz ar to vēl vairāk dos iespēju attīstīt mūsu garīgos spēkus.

Paturot acis šīs sociālistiskās kultūras nākotnes izredzes un apzinoties mūsu savienības spēkus, mēs šai šajā laikā esam paguvuši jau daudz ko izdarīt, lai aizmestu prom agrākās nospiešanas slogus arī kultūras un mākslas laukā. Aizmetot veco, mēs esam spēruši jau nopietnus soļus jauna radīšanā. Mēs vēl daudz darīsim, jo mūsu darba plāni ir lieli un plaši. Drošības apziņa ir jau devusi mums iespēju daudz ko padarīt. Jaunā izveidošanas gaitā, protams, notiek arī pašu kultūras un mākslas darbinieku izveidošana jaunā garā.

Tas dod pārliecību, ka viss tālāk norisināsies vēl straujākos un spilgtākos darba tempos. Ar savu jauno organizācijas darbu mēs esam jau devuši izšķirošu triecienu visai vecajai sistēmai — tai kapitālistiskajai sistēmai, kurā varēja uzplaukt eksploatacija, intrigas, dažādas privilēģijas, kliķu gars u. t. t.

Pārvērtības kultūras un mākslas organizācijās un dzīvē notikušas ne tikai centrā, bet arī provincē, kur agrāk māksla atradās ļoti grūtā stāvoklī. Pārvietojot mākslinieciskus spēkus, te dota iespēja pilnīgākam mākslas darbam, lai tas paceltos līdz iespējami augstam līmenim. Izstrādātas jaunas materiālas normas, nokārtots darbinieku materiālais stāvoklis un radīta jauna darba atmosfēra. Viss tas zīmējas uz visām Latvijas tautām, jo Padomju valstī tautas neapspiež viena otru, bet atbalsta.

Garantēta visā plašumā un dziļumā visu tautu īpatnība mākslas dzīvē, jo sociālistiskā sabiedrībā katra kultūra ir sociālistiska pēc satura un nacionāla pēc formas.

Šinī brīdī visas mūsu domas un jūtas ir virzītas uz visu šo darbu. Nav šaubu, ka visu to mēs veiksīm, jo to liecina arī tas, ka Latvijas Padomju Republika atrodas Padomju Savienības Republiku saimē un mums atklājas visas tās pašas plašās iespējas, kādas ir visām citām Padomju tautām.

Lai dzīvo biedrs Kajiņš! (Aplausi.)

Lai dzīvo biedrs Molotovs! (Aplausi.)

Lai dzīvo Kompartija! (Aplausi.)

Lai dzīvo mūsu lielais vadonis biedrs Staļins! (Ilgi nerimstoši aplausi.)

Latvijas PSR Saeimas 2. ārkārtējās sesijas 2. sēde 1940. g. 25. augustā.

Sēdi pulksten 10.15 atklāja Saeimas priekšsēdētājs P. Briedis, paziņodams, ka apspriedis ārkārtējās sesijas dienas kārtības 2. punktu, un deva vārdu Konstitūcijas komisijas priekšsēdētājam biedram Spurem.

Deputāta Ž. Spures runa.

Biedri, Saeimas deputāti! Satversmes projektu, kurš šodien Konstitūcijas komisija nodod izlemšanai Saeimai, izstrādāja uz Saeimas 1940. g. 23. jūlija lēmuma pamata.

Konstitūcijas komisijas uzdevums bija izstrādāt konstitūcijas projektu Padomju valsts iekārtas izveidošanai, kurā vēlas strādnieku šķira, zemniecība un darba inteliģence. Reāli šī griba izpaudās 14. un 15. jūlija vēlēšanās 1940. gadā un vēlākos Saeimas lēmumos. Saeima, kā patiesa Latvijas tautas priekšstāve, pieņēma lēmumu par Padomju Latvijas nodibināšanu, par visas iestāšanās Padomju Savienības tautu saimē. Tālāk, likumu par rūpniecības nacionālizāciju un likumu par zemi.

Šie bija pamatnoteikumi, no kuriem vadījās savā darbā Konstitūcijas komisija, izstrādājot jaunās konstitūcijas projektu.

Pārmaiņas Latvijas dzīvē 1940. gadā.

Kādas pārmaiņas notikušas Latvijas tautu dzīvē?

Pirmais un galvenais — Latvijas strādnieku šķira, zemniecība un darba inteliģence gāza veco, ienīsto varmācības valdību un nodibināja demokrātisku valdību, kurās uzdevums bija sagatavot visus priekšnoteikumus, lai tauta brīvī un nepiešpiesti varētu izteikt savu gribu par Latvijas turpmāko likteni. Valdība, Komunistiskās partijas un pārējo strādnieku organizāciju atbalstīta, savus uzdevumus veica.

Tālāko ceļu, pa kādu būs Latvijai jāiet, pateica tauta 14. un 15. jūlijā, balsojot par darba tautas bloku un pie tam balsojot tā, kā nekad — 97,4% no visiem vēlētajiem piedalījās nobalsošanā. Nevienai Saeimai Latvijā tauta nebija izteikusi tādu uzticību, kā tagadējai Saeimai, un no nevienas Saeimas tauta arī negaidīja to, ko gaidīja no tagadējās.

Un Saeima, viņas deputāti, kā uzticīgi tautas kalpi, ir godīgi un apzinīgi pildījuši visas tautas prasības un, nemaldīšos, ja teikšu, ka pildīs arī uz priekšu.

Konstitūciju, kādu tauta no mums prasa, mēs arī esam izstrādājuši. Viņu mēs šodien nododam Saeimai apspriešanai un pieņemšanai.

Veco konstitūciju, kurā pieņēma 1922. g. 15. februārī, izstrādāja un pieņēma bez tautas līdzdalības un vērstu pret tautu. Tā bija kapitālistu un lielgruntnieku Latvijas konstitūcija, kurā bija izstrādāta ar nolūku nospiegt tautu verdzībā, iznīcināt revolucionāro kustību Latvijā, pārvērst Latviju par placdarmu uzbrukumam visu

Saeimas priekšsēdētājs P. Briedis: Biedri deputāti! Pēc Saeimas pilnvarotās komisijas priekšsēdētāja ziņojuma un divu deputātu runu noklausīšanās, ņemot vērā, ka pilnvarotās komisijas locekļu teiktās runas Padomju Savienības Augstākās padomes sesijā un ziņojumi pēc atgriešanās deputātiem labi zināmi no preses un ziņojumiem Radiofonā, redzam, ka jautājums par pilnvarotās komisijas darbību ir pietiekami plaši iztirzāts. Tāpēc lieku priekšā pāriet pie konkrētiem priekšlikumiem par pirmo dienas kārtības punktu. Kam būtu priekšlikumi?

Dodu vārdu Saeimas prezidija loceklim deputātam Vāgneram.

Priekšsēdētāja 1. biedrs J. Vāgners: Biedri deputāti, Saeimas prezidija vārdā iesniedzu priekšlikumu: Sakarā ar Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstākās padomes vēsturisko lēmumu par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas uzņemšanu Padomju Sociālistisko Republiku saimē, Latvijas tautas Saeimas pilnvarotās komisijas darbību atzīt par pareizu. (Aplausi.)

Priekšsēdētājs P. Briedis: Kam būtu citi priekšlikumi, pārgrozījumi, varbūt papildinājumi? Citu priekšlikumu nav. Atļaujiet nobalsot. Kas ir par deputāta Vāgnera priekšlikumu lūdzu pacelt mandātus. Nolaist. Pret? Nav. Kas atturas? Nav. Priekšlikums pieņemts vienbalsīgi. Saeimas pilnvarotās komisijas darbība atzīta par pareizu.

Pasludinu Saeimas sēdes pārtraukumu līdz 25. augustam, plkst. 10. Sēdi slēdz pulksten 19.26.

darba ļaužu tēvijai — lielajai sociālisma zemei — Padomju Savienībai. Veco konstitūciju Latvijas buržuazija izstrādāja uz ārvalstu imperiālistu spiediena, pat zem viņu diktāta. Ne par velti šie kungi lielijas, ka viņiem izdevies Baltijā uzcelt pretlielniecisma valni, un vairāk kā 20 gadus Baltijas valstis bija arī šis valnis — imperiālistu velnišķo plānu realizēšanas objekts pret Padomju Savienību.

Bet pārrēķinājās kā imperiālisti, tā viņu dienderi — tautas ienaidnieki mūsu zemē. Viņi nebija spējīgi savā aklumā novērtēt Padomju Savienības lielo spēku no vienas puses un tautas tieksmes, simpātijas un nospiesto revolūcijas spēku iekšzemē no otras puses. Un kad abi šie spēki apvienojās, tie samala visus imperiālistu plānus un aiztrieca uz visiem laikiem tautas nospiedējus. Latvija tapa par Padomju Latviju.

Vecajā satversmē teikts: „Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.“ Ārēji, šķiet, tīri labi, bet kā bija pēc būtības? Kas tā bija par neatkarīgu demokrātiju? — Aktīvākā, revolucionārākā strādnieku šķiras, zemniecības un darba inteliģences daļa ar komunistisko partiju priekšgalā bija nodzīta dziļā zemgrīdē, labākie cīnītāji sēdēja un smaka cietumos, vergoja akmeņu lauztuvēs un kūdras purvos. Vēlēšanās atklāti uzstādīt savus kandidātus un tikt ievēlētām varēja tās partijas, organizācijas un personas, kas bija tautas un PSRS ienaidnieki, komunisma rēķēji un tautas žņaudzēji. Politiskajiem andelmaņiem un koruptantiem vecā konstitūcija garantēja brīvību, pārējiem vecās Saeimas durvis bija slēgtas. Ja kreisai strādniecībai arī izdevās maskēti dabūt Saeimā savu frakciju zem strādnieku-zemnieku frakcijas nosaukuma, tad viņu izpīpkoja pašā Saeimā un ieslodzīja Centrālcietumā, kur daži sēdēja, līdz darba tauta tos atsvabināja 1940. gada 21. jūnijā.

Tāda bija vecā demokrātija. Šī demokrātija beidzot, 1934. gada 15. maijā, atdeva varu Ulmaņa sazvērnieku bandai. Tāds bija vecās demokrātijas dabiskās attīstības gala punkts. Kā izsmiekls toreiz skanēja vārds „neatkarīgā Latvijas demokrātiskā republika“. Viņa bija gan neatkarīga no tautas, bet atkarīga no imperiālistiskiem plēšņājiem. Līdz pat pēdējai dienai mēs redzējām šo neatkarību; vēl pēc Padomju Savienības — Latvijas savstarpējā pakta noslēgšanas, savu saimnieku — imperiālistu kūdīta, vecā plutokrātiskā valdība kopā ar Igaunijas un Lietuvas imperiālistu kalpiem mēģināja slēgt slepenu līgumu pret Padomju Savienību, bet šoreiz tas neizdevās. Diezgan Padomju zeme bija pacietusi naidīgās akcijas un vienreiz tomēr vajadzēja likvidēt imperiālistu perēkli Baltijas valstis, perēkli, kurā pastāvēšanu nodrošināja vecā konstitūcija ar vārdu „neatkarība“. Lūk, tāda bija Latvijas demokrātiskā

republika neatkarība pēc vecās konstitūcijas. Ko tad lai saka par Latviju pēc 1934. g. 15. maija, kad pie varas atradās reakcionārā Ulmaņa kliķe.

Vecajā konstitūcijā teikts: „Vara pieder Latvijas tautai.“ Nē! Ne tautai piederēja vara, bet šaurai kapitālistu un lielgruntnieku kliķei. Lūk, kam piederēja vara. Valsts kases apzadzējiem un tautas apspiedējiem, tautas ienaidniekiem, tiem piederēja vara.

Tālāk vecās satversmes teksts skan: „Saeimā var ievēlēt katru pilntiesīgu Latvijas pilsoni, kurš vēlēšanas pirmā dienā ir vecāks par 21 gadu.“ Šis pants liecēja lielam vairumam darba jauniešu aktīvi piedalīties politiskā dzīvē. Pēc jaunās satversmes projekta piedalīties vēlēšanās un tikt ievēlētām ir tiesības jau no 18. dzimības gada.

14. punkts vecajā satversmē skan: „Vēlētāji nevar atsaukt atsevišķus Saeimas locekļus.“ Tā tad vajadzēja tikai tikt Saeimā, kad vēlētājiem varēja atnest ar roku. Tā vecā konstitūcija nodrošināja brīvu tirgošanos ar vēlētāju balsīm un interesēm, nodrošinot dažādiem politiskiem avantūristiem, tautas mēnītājiem un izmantotājiem tiesības izmantot vēlētāju balsis tieši savas šķiras interesēs un tumšiem nolūkiem.

Bet jaunās konstitūcijas projektā teikts, ka deputātiem ir jāatbild vēlētājiem par savu darbu, un deputātu var katrā laikā atsaukt, ja viņš nebauda vēlētāju uzticību un nestrādā tā, kā vēlētāji prasa. Deputāts strādā tieši zem vēlētāju kontroles. Tā ir tāda demokrātija, par kuru Leņins raksta: „Pie sociālisma daudz kas no „primītvās“ demokrātijas neizbēgami atbrīvosies, jo tas ir pirmais gadījums civilizētās sabiedrības vēsturē, kad masa, iedzīvotāji, paceļas līdz patstāvīgai līdzdalībai, ne tikai balsošanā, vēlēšanās, bet arī valsts ikdienas vadībā.“ (Leņina grāmata — „Valsts un revolūcija“.)

Vecā konstitūcija piešķīra ārkārtīgas pilnvaras ministru prezidentam, un tā ir spilgtā šķiras politika, jo strādnieks jau par ministru prezidentu nevarēja kļūt, kādēļ ministru prezidents vienmēr bija bagātnieku šķiras pārstāvis un reizē ar to arī faktiskais valsts kungs.

To jaunajā satversmē neatradisiet. Te galvenais saimnieks ir pati tauta — Augstākā padome, kurai kā augstākam valsts varas organam, ir uzticēta valsts vadība. Tā ir demokrātija — Staļina konstitūcijas patiesā demokrātija.

Pie kapitālistu likumdošanas vara šķīta no izpildu varas. Tas nozīmē — nolemt jau var, bet var arī neizpildīt. Bet tā tas nav pie Padomju varas, proletāriāta diktatūras. Pie Padomju varas likumdošanas iestādes lēmums ir obligatorisks izpildu varai.

No kādiem politiskiem motīviem vadījās 1922. gadā pilsonība, sastādot konstitūciju?

Pirmais un pamatmotīvs bija — visiem līdzekļiem kavēt, aizturēt un nospiegt revolucionāro kustību Latvijā. Visās runās un rakstos tika pausta viena un tā pati doma, ka Latvijā proletāriāts jānīcina. Un šo proletāriāta iznīcināšanas darbu sistemātiski veda visus šos gadus. Nekā buržuazija tā nebaidījās kā proletāriātu. Ulmaņa tā sauktās agrārreformas nolūks nebija apgādāt zemniekus ar zemi, lai gan viņi tā sludināja, bet gan cilvēkus piesaistīt pie zemes — radīt bazi buržuaziskai Latvijai cīņā pret strādnieku šķiru un revolucionāro tautas daļu. Kara laikā izpostītā rūpniecība tika atjaunota tikai par tik, par cik bija jāapmierina arī kapitālistu intereses pilsētās. Pilsoniskā Latvija baidījās no lieliem uzņēmumiem. No vienas puses viņa arī nebija spējīga pilnīgi atjaunot rūpniecību tādā stāvoklī, kādā tā bija priekš pirmā imperiālistiskā kara, jo Latvija bija atrauta no savas dabiskās izejvielu bāzes — Padomju Savienības. Bet plutokrātiskā valdība necentās vis tuvināties PSRS, bet gatavojās avantūram pret PSRS.

Tagad, ar Staļina konstitūcijas pieņemšanu, mēs apvienojamies uz visiem laikiem ar PSRS, uz visiem laikiem ieejam lielajā Padomju saimē kā pilntiesīga Padomju Sociālistiskā Republika.

Ko dos mums Staļina konstitūcija?

Sabiedriskā iekārta — pirmais pants skan: „Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika ir sociālistisku strādnieku un zemnieku valsts.“ Šis pants runā par to, ka izšķirošais spēks jaunajā valstī ir divas draudzīgas šķiras — strādnieki un zemnieki, kurās apvienojušās vienam lielam mērķim: uzcelt sociālistisko sabiedrību.

Bet Staļins saka: „Buržuaziskās konstitūcijas klusēdamas iziet no tā priekšnoteikuma, ka sabiedrība sastāv no antagonīstiskām šķirām, kurās rokās ir visas bagātības, un no šķirām, kurām nav šo bagātību, kā vienalga, kāda partija nenāktu pie varas, sabiedrības valsts vadībai (diktatūrai) jāpaliek buržuazijas rokās, ka konstitūcija vajadzīga, lai nostiprinātu tādu sabiedrisko kārtību, kāda vēlama un izdevīga mantīgām šķirām.

Atšķirībā no buržuaziskajām konstitūcijām, jaunās PSRS konstitūcijas projekts iziet no tā, ka sabiedrībā vairs nav antagonīstisku šķiru, ka sabiedrība sastāv no divām, viena otrai draudzīgām šķirām, no strādniekiem un zemniekiem: ka pie varas atrodas taisni šis darba ļaužu šķiras: ka sabiedrības valsts vadība (diktatūra) pieder strādnieku šķirai, kā sabiedrības vadošai šķirai, ka konstitūcija vajadzīga, lai nostiprinātu tādu sabiedrisko kārtību, kāda vēlama un izdevīga darba ļaudīm“ (biedra Staļina ziņojums 8. Vis-savienības ārkārtējā Padomju Kongresā par PSRS konstitūcijas projektu).

Lūk, Staļina konstitūcijas atšķirība no pilsoniskām konstitūcijām. Biedrs Staļins atmasko pilsoniskās konstitūcijas šķirisko būtību un parāda pilsoniskās konstitūcijas un PSRS konstitūcijas būtību. Viena ir vecās, mirstošās pasaules likumisks iemiesojums, vērsts pret darba ļaudīm, kamēr Staļina konstitūcija ir darba ļaužu konstitūcija, konstitūcija, kāda vēlama un izdevīga darba ļaudīm.

Reizē ar to ir galīgi iznīcināti pilsonisko, un, atļaujiet teikt, arī dažu „sociālistisko ideologu“ uzskati arī Latvijā, kuri teica, ka vecā konstitūcija jau esot bijusi laba, tikai viņas realizētāji bijuši slikti. Bet paši šie „ideologi“ piedalījās pie vecās satversmes izstrādāšanas un izvešanas dzīvē pret darba tautu tā, kā to prasīja pilsonība, nerēķinoties ar darba tautas interesēm. Ceru, ka pēc teiktā runas par veco konstitūciju šādā garā aplūksim.

Konstitūcijas projekta otrais pants skan: „Latvijas PSR politiskais pamats ir darba ļaužu deputātu padomes, kas nostiprinājušās pēc kapitālistu un lielgruntnieku varas nogāšanas un proletāriāta diktatūras nodibināšanās Latvijā.“

„Visa vara Latvijā PSR pieder pilsētu un lauku darba ļaudīm, darba ļaužu deputātu padomju personā“, skan konstitūcijas trešais pants.

Ceturtais pants lasām: „Latvijas PSR saimnieciskais pamats ir sociālistiskās saimniecības sistēma un ražošanas darba rīku un līdzekļu sociālistiskais īpašums, kas nostiprinājies, likvidējot kapitālistisko saimniecības sistēmu, atceļot darba rīku un līdzekļu privāto īpašumu rūpniecības lieluzņēmumos un nacionālizējot šos uzņēmumus, bankas, transportu un satiksmes līdzekļus, lai galīgi iznīcinātu iespēju cilvēkam ekspluatēt cilvēku un nodibinātu sociālistisko sabiedrību.“

Viena no īpatnībām mūsu jaunajā Padomju Sociālistiskā Republikā ir tā, ka pie mums atcelts privātipašums tikai uz ražošanas darba rīkiem un līdzekļiem privāto īpašumu rūpniecības lieluzņēmumiem, kur vairāk par 20 strādniekiem, vai arī atsevišķos uzņēmumos ar mazāku strādnieku skaitu, kuriem sevišķi svarīga nozīme. Ir nacionālizētas arī bankas, transporta un satiksmes līdzekļi, lai galīgi iznīcinātu iespēju cilvēkam ekspluatēt cilvēku un nodibinātu sociālistisko sabiedrību.

Padomju Savienībā ir jau iznīcināta iespēja cilvēkam ekspluatēt cilvēku. Mēs ieslēdzamies sociālistiskās sabiedrības celtniecības darbā ar 22 gadu nokavējumu. Tādēļ mums nāksies strādāt ar div- un trīskārtēju enerģiju, lai sasniegtu to, kas jau ir Padomju Savienībā, un tad vienotā kopsoļi iet uz komunistisko sabiedrību.

Visi priekšnoteikumi tam ir doti, jo mūsu konstitūcijas 6. pantā teikts: „Zeme, tās klēpja bagātības, ūdeņi, meži, lielas rūpniecības un fabrikas, raktuves, rūdnīcas, dzelzceļi, ūdensceļi un gaisa transports, bankas, sakaru līdzekļi, valsts iekārtoti liei lauksaimniecības uzņēmumi (valsts saimniecības, mašīnu un traktoru stacijas u. tml.) kā arī pašvaldību uzņēmumi un lielle nami pilsētās un rūpniecības vietās, ir valsts īpašums, proti, visas tautas manta“. Tā ir visas tautas manta un nevis vienas šķiras, kliķes vai atsevišķas personas manta. Galvenie pamati cilvēka eksploatacijai ir jau sagrauti, bet vēl ne pilnīgi iznīcināti. Fos mēs galīgi iznīcināsim, nodibinot sociālistisko sabiedrību.

Apstāšos pie zemes jautājuma. Pie mums nav kolektīvu saimniecību. Zemniecība prasīja zemes sadalīšanu, atstājot t. s. darba normu 30 ha. Šīs zemniecības prasības valdība un partija izpildīja, bet konstitūcija viņas nostiprina — 9. pants skan: „Zemnieku saimniecības zemi likumā noteiktās robežās nostiprina viņiem bezmaksas un beztermiņa lietošanā“.

To var dot tikai Staļina konstitūcija, Padomju vara, strādnieku un zemnieku valsts un neviens cits. (Aplausi). Vecajā konstitūcijā jūs pat vārdu „strādnieks“ un „zemnieks“ neatradīsiet, tādēļ ka tā nebija strādnieku un zemnieku valsts. Tagad mums tāda ir.

Jaunā konstitūcija nodrošina zemniecībai tādu dzīves apstākļu, kādu nebija pie vecās valdības. Saprotams, vajaga tikai godīgi strādāt, celt sociālistisko valsti, viņas labklājību un spēku, iekļaujoties kopējā sociālistiskās sabiedrības celšanas darbā, tā stiprinot jaunās Padomju Sociālistiskās Republikas spēkus.

Latvijai jāpārvēršas vistuvākā laikā no agrārzesmes par industriālo zemi, jāatdzīvina mēmie fabriku korpusi, reizē ar to likvidējot arī bezdarbu.

Latvijas PS Republikā darbs būs obligātorisks un katra strādājoša pilsoņa goda pienākums. Pēc formulas — „kas nestrādā, tam nebūs ēst“. Tiesība uz darbu un uz darba dabūšanu ir katram pilsonim. Konstitūcijas 90. pants skan: „Latvijas PSR pilsoņiem ir tiesība uz darbu, proti, ir tiesības dabūt nodrošinātu darbu ar atbildību, kas atbilst darba daudzumam un labumam“.

Tiesība uz darbu nodrošina tautas saimniecības sociālistiskā organizācija, neatļaidīgi vairojot sociālistiskās sabiedrības ražojošos spēkus, novēršot saimniecisko krīzi iespējamību un likvidējot bezdarbu.

Konstitūcija nodrošina arī atpūtu Latvijas PSR pilsoņiem. 91. pants nosaka: „Latvijas PSR pilsoņiem ir tiesība uz atpūtu“.

Tiesību uz atpūtu nodrošina, saīsinot darba dienu vislielākajam strādnieku vairumam līdz 8 stundām, noteicot strādniekiem un dienesta personām ikgadēju atvaļinājumu ar parasto darba algu un nododot darba ļaužu vajadzībām plašu sanatoriju, atpūtas namu un klubu tīklu.

Tālāk konstitūcija nodrošina Latvijas PSR pilsoņiem vecuma dienas, kā arī nodrošina tos slimības un darba spēju zaudējumu gadījumos.

92. pants — „Latvijas PSR pilsoņiem ir tiesība uz materiālu nodrošinājumu vecumā, kā arī slimības un darba spējas zaudējumu gadījumos.“

Šo tiesību nodrošina, plaši izveidojot strādnieku un dienestpersonu sociālo apdrošināšanu uz valsts rēķina, bezmaksas ārstniecisko palīdzību darba ļaudīm, nododot darba ļaužu lietošanā plašu kūrvietu tīklu“.

93. pants garantē Latvijas PSR pilsoņiem tiesības uz izglītību. Tas skan: „Latvijas PSR pilsoņiem ir tiesība uz izglītību.“

Šo tiesību nodrošina ar vispārēju obligātorisku pamatizglītību, ar bezmaksas izglītību, ieskaitot augstāko izglītību, ar valsts stipendiju sistēmu vislielākajam vairumam augstskolu audzēkņu, ar mācību pasniegšanu skolās mātes valodā un organizējot darba ļaudīm fabrikās, valsts saimniecībās, mašīnu un traktoru stacijās un kopdarbības saimniecībās bezmaksas industriālu tehnisku un agronomisku apmācību“.

Sievietei Latvijas PSR piešķirtas līdzīgas tiesības ar vīrieti, to garantē tai konstitūcijas 94. pants, kas nosaka: „Sievietei Latvijas PSR piešķirtas līdzīgas tiesības ar vīrieti visās saimnieciskās, valsts, kultūras un sabiedriski-politiskās dzīves nozarēs“.

Šo sievietes tiesību realizēšanas iespēju nodrošina, dodot sievietei vienādas tiesības ar vīrieti uz darbu, darba atbildību, atpūtu, sociālo nodrošināšanu un izglītību, nodrošinot valsts aizsardzību mātes un bērna interesēm, piešķirot sievietei grūtniecības laikā atvaļinājumu ar parasto atalgojumu un ierīkojot dzemdētavu, bērnu patversmju un bērnu dārzu jo plašu tīklu.

To var garantēt tikai Staļina konstitūcija.

Bezdarbs līdz šim ir bijis darba cilvēkam smagākais lāsts. Viņam bija jādzīvo vienās rūpēs un bailēs par rītdienu. Tagad tas atkrit.

Vecajā satversmē nav ne vārda par preses, vārda, sapulču, ielas gājēju un demonstrāciju brīvību. Pie vecās valdības noteicējs bija policijas runga un ne satversme.

Mūsu satversmes projektā tas skaidri formulēts, un lūk: 96. pants skan — „Lai nodrošinātu pilsoņiem apziņas brīvību, baznīca Latvijas PSR ir atdalīta no valsts un skola no baznīcas. Brīvība piekopt reliģiskus kultus, kā arī pretreligiģijas propagandas brīvība atzīta visiem pilsoņiem“.

97. pants: „Saskaņā ar darba ļaužu interesēm, kā arī Latvijas PSR pilsoņu sociālistiskās iekārtas nostiprināšanas nolūkā ar likumu nodrošināta: a) vārda brīvība, b) preses brīvība, c) sapulču un mītiņu brīvība, d) ielas gājēju un demonstrāciju brīvība.“

Šis pilsoņu tiesības nodrošina, piešķirot darba ļaudīm un viņu organizācijām iespēju izmantot tipografijas, papīru krājumus, sabiedriskās ēkas, ielas, sakaru un citus materiālus līdzekļus, kas nepieciešami to izvešanai dzīvē“.

98. pants skan: „Saskaņā ar darba ļaužu interesēm, kā arī tautas masu organizētas pašdarbības un politiskas aktivitātes attīstīšanas nolūkos, Latvijas PSR pilsoņiem ir nodrošināta tiesība apvienoties sabiedriskās organizācijās: arodu savienībās, kooperatīvās apvienībās, jaunatnes organizācijās, sporta un aizsardzības organizācijās, kultūras, tehniskās un zinātniskās biedrībās, bet aktīvākie un apzinīgākie pilsoņi no strādnieku šķiras un citām darba ļaužu aprindām apvienoti Vissavienības Komunistiskā (lielnieku) partijā, kuŗa ir darba ļaužu priekšpuls viņu cīņā par sociālistiskās iekārtas nostiprināšanu un attīstību un visu darba ļaužu organizāciju — tiklab sabiedrisko, kā valsts — vadošais kodols“.

Pilsonisko konstitūciju raksturo biedrs Staļins savā runā 8. ārkārtējā Padomju Kongresā. Viņš saka: „Buržuiskās konstitūcijas parasti aprobežojas ar pilsoņu formālo tiesību atzīmēšanu, nerūpēdamies par šo tiesību dzīvē izvešanas apstākļiem, par viņu realizēšanas iespējamībām, par viņu realizēšanas līdzekļiem. Runā par pilsoņu vienlīdzību, bet aizmirst, ka nevar būt īsta vienlīdzība starp saimnieku un strādnieku, starp muižnieku un zemnieku, ja pirmajiem bagātība un politisks svars sabiedrībā, bet otriem ne viena, ne otra, ja pirmie ir ekspluatatori, bet otrie ekspluatējamie. Vai atkal runā par vārda, sapulču un preses brīvību, bet aizmirst, ka visas šīs brīvības var pārvērsties strādnieku šķīrai par tukšu skaņu, ja viņai nemta iespēja dabūt savā rīcībā piemērotas telpas sapulcēm, labas tipografijas, pietiekošā daudzumā papīru u. t. t.“

Jaunās konstitūcijas projekta īpatnība ir tā, ka tas neaprobežojas ar formālu pilsoņu tiesību atzīmēšanu, bet smaguma centru pārnēs uz jautājuma par šo tiesību dzīvē izvešanas līdzekļiem. Tas nevis vienkārši pasludina pilsoņu tiesību vienlīdzību, bet nodrošina to ar likumdošanas ceļā apstiprinātu ekspluatācijas režīma likvidācijas faktu, pilsoņu atsvabināšanas faktu no katras ekspluatācijas. Tas ne tikai vienkārši pasludina tiesības uz darbu, bet nodrošina to ar likumdošanas ceļā apstiprinātu faktu, ka padomju sabiedrībā nav krīzes, ar bezdarba iznīcināšanas faktu. Tas ne tikai vienkārši pasludina demokrātiskās brīvības, bet arī nodrošina tās likumdošanas kārtībā ar zināmiem materiāliem līdzekļiem. Tāpēc saprotams, ka jaunās konstitūcijas projekta demokrātisms ir ne „parastais“ un „vispār atzītais“ demokrātisms vispār, bet sociālistisks demokrātisms“.

(Staļins, par PSRS konstitūcijas projektu.)

Atšķirībā no vecās satversmes jaunais satversmes projekts ir internacionāls, te nav nekādu aprobežojumu nevienai nācijai. Mēs zinām, kā rikojās vecā plutokrātiskā valdība, kuŗa kultivēja šovinismu, naidu, pauda dažādas rases teorijas, centās izcelt vienu valdošo nāciju un pārējās nonievāt. Tam visam tagad jāizbeidzas. Satversmes 95. pants skan:

„Latvijas PSRS pilsoņu tiesību vienlīdzība, neatkarīgi no viņu tautības un rases, visās saimnieciskās, valsts, kultūras un sabiedriski-politiskās dzīves nozarēs ir negrozāms likums.“

Jebkādu tiešu vai netiešu aprobežojumu vai otrādi, tiešu vai netiešu priekšrocību nodibināšanu pilsoņiem atkarībā no viņu rases vai tautības piederības, kā arī jebkādu rases vai tautības izcelšanu vai naida un mēvāšanas sludināšanu — soda likums“.

Es nepakavēšos tuvāk pie citiem pantiem un sīkāk pie satversmes projekta. Projekts jau ir izdalīts deputātiem. Deputātiem jau ir dota iespēja iepazīties visiem ar projektu un dota iespēja šodien izteikties par iesniegto projektu. Biedri depu-

tāti! Beidzot es tikai gribēju teikt: Mums šodien jāpieņem vēsturisks lēmums, lēmums par jaunu satversmi, kuŗā rakstīts viss tas, pēc kā ilgu gadu cīņās Latvijas darba ļaudis, pēc kā cīņās labākie tautas priekšstāvji. (Ilgi aplausi.)

Staļina konstitūcija iedvesmo strādnieku šķīru, zemniecību un darba inteligenci jaunās sociālistiskās sabiedrības uzbūves darbam. Sakarā ar jaunās konstitūcijas pieņemšanu mēs izsakām vislielāko atziņību un pateicību tam, kuŗš ir šīs Staļina konstitūcijas radītājs, lielo cīņu iedvesmotājs un sociālistiskā darba organizators — ģeniālajam Staļinam! (Ilgi aplausi.) Zem Staļina konstitūcijas saules Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika ies pretim jaunām uzvarām. (Aplausi.)

Lai dzīvo Staļina konstitūcija! (Aplausi.)

Lai dzīvo lielais, ģeniālais Staļins! (Aplausi.)

Pēc vairāku deputātu runām un konstitūcijas projekta nolasišanas un tā pieņemšanas pa nodaļām P. Briedis iesniedz šādu priekšlikumu: „Tautas Saeimas ārkārtējā sesija nolemj — Savienības Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas konstitūcijas projektu, ko iesniedz tautas Saeimas Konstitūcijas komisija, apstiprināt. Citu priekšlikumu, papildinājumu un pārziņojumu nav. Šo priekšlikumu vienbalsīgi pieņem. (Ilgi aplausi; klātesošie pieceļas un nodzied Internacionāli.) Sēdi pārtrauc.“

Pēc sēdes pārtraukuma plkst. 17 Saeima stājas pie dienas kārtības 3. punkta — Padomju varas augstāko organu nodibināšanas.

Saeimas otrās, ārkārtējās sesijas pieņemtās konstitūcijas 20. pants nosaka, ka Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas augstākais valsts varas orgāns ir Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome. Sakarā ar to jāizšķir jautājums par Augstāko padomi un viņas orgāniem.

Deputāte Paldiņa: Biedri, deputāti! Saskaņā ar pieņemto konstitūciju valsts varas augstākais orgāns ir Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome, kas ievēlta vispārējās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās.

Sakarā ar to, šai Saeimas sesijai jāizšķir jautājums par vēlēšanu likumu un par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes vēlēšanām. Vēlēšanu likuma izstrādāšana, tāpat Augstākās padomes vēlēšanu organizēšana un izvešana prasa zināmu laiku, un tagad to nekavējoties nevar realizēt.

Es iesniedzu deputātu apspriešanai šādu priekšlikumu: „Tā kā tautas Saeima pieņēmusi Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas konstitūciju, viņas pamatlīkumu, pēc kuŗa Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas augstākais valsts varas orgāns ir Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākā padome, kas ievēlta vispārējās, tiešās, vienlīdzīgās un aizklātās vēlēšanās, tautas Saeima nolemj:“

Turpmāk, līdz Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes izvēlēšanai, tautas Saeima, pamatojoties uz to, ka tā izvēlta visai Latvijas darba tautai vienprātīgi izteicot savu gribu, pasludina sevi par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas pagaidu Augstāko padomi un realizē visas Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes tiesības, kas tai dotas pēc konstitūcijas.

Latvijas PSR Augstākās padomes 1. sesijas 1. sēde.

Deputāts D. Krūze: Biedri, deputāti! Sakarā ar lēmuma pieņemšanu pasludināt Saeimu par Latvijas PSR Augstāko padomi, paziņoju Augstākās padomes pirmo sesiju par atklātu. Saskaņā ar konstitūcijas 26. pantu, nepieciešams ievēlēt Augstākās padomes priekšsēdētāju. Vārds šinī jautājumā deputātam Vāgneram no Vecāko padomes.

Deputāts Vāgners: Vecāko padomes vārdā par Augstākās padomes priekšsēdētāju lieku priekšā ievēlēt deputātu Pēteri Briedi. (Aplausi.)

Deputāts D. Krūze: Kam ir citi priekšlikumi? Nav. Kas par to, ka par Latvijas PSR Augstākās padomes priekšsēdētāju ievēlētu deputātu P. Briedi, lūdzu pacelt mandātus. Kas pret? Nav. Atturējusies? Nav. Par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēts deputāts P. Briedis.

Tautas Saeima uzdod Savienības Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas pagaidu Augstākās padomes prezidijam noteikt Savienības Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes vēlēšanu termiņu, pamatojoties uz Savienotās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas konstitūciju.“

Priekšsēdētājs P. Briedis: Kam ir vēl kāds priekšlikums? Nekādu citu priekšlikumu nav. Apspriedīsim iesniegto priekšlikumu. Kas vēlas vārdu? Vārds deputātam Deglavam.

Deputāts F. Deglavs: Biedri, Saeimas deputāti! Pagājušas tikai 6 nedēļas, kopš Latvijas tauta lielā pacilātībā un apbrīnojamā vienprātībā izvēlēja tagadējo tautas Saeimu. Kā zināms, Saeimas vēlēšanās piedalījās 94,8% no visiem balsstiesīgiem pilsoņiem Latvijā, un 97,8% no visiem tiem, kas piedalījās vēlēšanās, balsoja par Latvijas darba tautas bloka kandidātiem. Tas bija liels, Latvijas vēsturē līdz šim vēl nepieredzēts darba tautas vienības izpaudums. Tas bija tāds uzticības apliecinājums tautas Saeimai, kādu nebija saņēmusi neviena Saeima Latvijā.

Šo lielo darba tautas uzticību tagadējā Saeima nav velti valkājusī. Izpildot darba tautas vienprātīgi izteikto gribu, Saeima proklamēja padomju varu Latvijā un lūdza Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Augstāko padomi uzņemt Padomju Latviju lielās sociālisma zemes tautu saimē.

Šis lūgums tagad izpildīts.

Tālāk — Saeima, nolūkā salauzt lielgruntnieku un lielkapitālistu varu un nostiprināt strādnieku un zemnieku varu, nacionālīzēja bankas, lielos uzņēmumus un pieņēma likumu par zemi, ko tagad jau arī realizē. Mums toreiz, vēlot tautas Saeimu, vēl nebija jaunās konstitūcijas — Staļina konstitūcijas (to mēs pieņemām tikai šodien), bet jau Saeimas vēlēšanās, tāpat kā to prasa jaunās konstitūcijas 106. pants, bija vispārējās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās; arī pārstāvniecības norma, tāpat kā to prasa jaunās konstitūcijas 21. pants bija: viens deputāts no 20.000 iedzīvotājiem.

Pagājušās 6 nedēļās ir uzsākts milzīgs sociālistiskās celtniecības darbs tiklab pilsetās, kā arī uz laukiem. Lielais zemes pārkārtošanas darbs jābeidz līdz š. g. 25. septembrim, to prasa visu lauku darba ļaužu, visas Latvijas tautas intereses. Un te ir dārga katra diena, katra stunda.

Te nu pacēlas jautājums, vai tiešām tādos apstākļos ir nepieciešams, lai mēs jau tūlīt organizētu jaunas vēlēšanas, Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās padomes vēlēšanas, kas, kā zināms, prasa nopietnu un rūpīgu sagatavošanas darbu. Nē, biedri deputāti. Tādas nepieciešamības tagad nav. Šo uzdevumu mēs varēsim veikt arī drusku vēlāk, mierīgi sagatavojoties šai ļoti atbildīgajai politiskai kampaņai. Tāpēc es pilnīgi pievienojos deputātes biedres Paldiņas priekšlikumam izsludināt tagadējo tautas Saeimu par Latvijas PSR pagaidu, es pasvitroju — pagaidu, Augstāko padomi, un esmu dziļi pārliecināts, ka šādu mūsu lēmumu vienprātīgi atbalstīs visa Latvijas tauta.

Saeimas priekšsēdētājs P. Briedis: Kas vēl grib vārdu? Nav. Pārejām uz nobalsošanu. Deputātes Paldiņas priekšlikums par Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstāko padomi pieņemts vienbalsīgi. Sēdi pārtrauc uz 10 minūtēm. Sēdi atjauno plkst. 17.35.

Augstākās padomes priekšsēdētājs P. Briedis: Saskaņā ar Latvijas PSR konstitūcijas 26. pantu, nepieciešami ievēlēt Augstākās padomes priekšsēdētāja vietniekus. Vārds šinī jautājumā deputātam Dergačam.

Deputāts Dergačs: Par Latvijas PSR Augstākās padomes priekšsēdētāja vietniekiem lieku priekšā ievēlēt deputātu Galeņnieku un deputāti Paldiņu. Deputāta Dergača priekšlikumu vienbalsīgi pieņem.

Jautājumā par Augstākās padomes sesijas tālāko dienas kārtību vārds deputātam Kalniņam.

Kalniņš: Biedri, Augstākās padomes deputāti! Saskaņā ar konstitūcijas 29. pantu, mums jāizvēl Augstākās padomes prezidijs un saskaņā ar konstitūcijas 38. pantu — jāastāda valdība.

Priekšsēdētājs P. Briedis: Priekšlikumā par pirmo jautājumu vārds depu-

tātām Neilandam. Deputāts Neilands Vecāko padomes vārdā liek priekšā Latvijas PSR Augstākās padomes prezidiju ievēlēt 11 personu sastāvā, no kuriem 1 priekšsēdētājs, 2 priekšsēdētāja vietnieki un 1 sekretārs.

Priekšsēdētājs P. Briedis: Lieku deputāta Neilanda priekšlikumu uz balsošanu. Priekšlikums vienbalsīgi pieņemts. Priekšlikumam par Augstākās padomes personālo sastāvu vārds deputātam Neilandam.

Deputāts Neilands: Vecāko padomes vārdā liek priekšā Augstākās padomes sastāvu ievēlēt šādā sastāvā: par Prezidiju priekšsēdētāju — prof. Kirhenšteinu, par Prezidiju priekšsēdētāja vietniekiem — biedru Plēsumu un biedru Upti, par Prezidiju sekretāru — biedru Pēteri Blau un par Prezidiju locekļiem: biedrus Pabērzu, Niedru, Spuri, Gaili, Dambiti, Kļaviņu un biedri Augusti.

Deputāta Neilanda priekšlikumu par Prezidiju sastāvu vienbalsīgi pieņem.

Priekšsēdētājs P. Briedis ziņo, ka valdības galva Ministru Prezidents prof. Kirhenšteins nodevis Prezidijam šādu iesniegumu: saskaņā ar Latvijas PSR konstitūcijas 38. pantu un sakarā ar to, ka jautājums par Latvijas PSR valdības sastādīšanu likts Latvijas PSR Augstākās padomes izlemšanā, Ministru kabinets uzskata savus pienākumus par izsmeltiem un Latvijas PSR Augstākās padomes priekšā

noliek savas pilnvaras. Ministru kabinets lūdz priekšsēdētāju P. Briedi darīt to zināmu Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākajai padomei.

Pēc Ministru Prezidenta iesnieguma nolaišanas deputāts Plēsums liek priekšā pieņemt šādu rezolūciju:

Ministru Prezidenta iesniegumu par valdības pilnvaru nolikšanu pieņem zināšanai. Atzīt valdības iepriekšējo darbību par pareizu. Uzskatīt, ka viņa ar savu ražīgo darbu veicinājusi Latvijas darba tautas svarīgo prasību realizēšanu. Uzdot visiem ministriem palikt savos posteņos līdz savu funkciju nodošanai jaunās valdības locekļiem.

Priekšsēdētājs P. Briedis liek deputāta Plēsuma priekšlikumu uz balsošanu.

Ministru kabinetam atturoties, šo priekšlikumu vienbalsīgi pieņem.

Tālāk deputāts Plēsums Vecāko padomes vārdā liek priekšā ievēlēt par Latvijas PSR Tautas komisāru padomes priekšsēdētāju deputātu Vili Lāci, uzdodot viņam līdz nākošai sēdei izstrādāt priekšlikumu par jaunās valdības sastāvu. Deputāta Plēsuma priekšlikumu vienbalsīgi pieņem.

Priekšsēdētājs P. Briedis pasludina Latvijas PSR Augstākās padomes sēdi par slēgtu. Nākošā Augstākās padomes sēde notiks šodien, 26. augustā, plkst. 12.

9. Darbības veicināšanai birojs atvērt nolikta, kantojus un aģentūras.

10. Dārzāju birojs savas darbības organizēšanā tieši pakļauts Zemkopības ministram. Dārzkopības nodaļai.

11. Biroja pārzini un tā palīgu iecel zemkopības ministrs, bet pārējos darbiniekus uz Dārzkopības nodaļas vadītāja priekšlikumu iecel Lauksaimniecības departamenta direktors.

12. Biroja pārzinis pārstāv Dārzāju biroju, aizstāv tā intereses un rīkojas likuma un šo noteikumu robežās bez sevišķa pilnvarojuma un nes pilnu atbildību par Dārzāju biroja darbību un līdzekļiem.

13. Pastāvošo likumu un šo noteikumu robežās biroja pārzinim piekrit: a) slēgt Dārzāju biroja vārdā līgumus par dārzāju piegādi un izvērtēšanu; b) ierīkot noliktavas, glabātuves, pagrabus dārzāju uzglabāšanai, slēdzo līgumus par šo telpu lietošanu; c) pirkt un pārdot kustamu mantu un materiālus par skaidru naudu; d) pārraudzīt biroja mantu un pārzināt biroja līdzekļu izlietošanu; e) pārzināt mašīnu, darba rīku un materiālu iegādi; f) iesniegt zemkopības ministram caur Dārzkopības nodaļas vadītāju budžetu, darbības plānu projektus un pārskatus ar darbības raksturojumu; g) iekārtot darbvedību un grāmatvedību; h) visi pārējie izdevumi, kādi pēc biroja rakstura tam pienāktos.

14. Sarakstīšanās Dārzāju biroja lietās notiek ar biroja pārzina vai viņa uzdevumā ar pārzina palīga parakstu.

15. Orderus, tekošu rēķinu čekus, pilnvaras, līgumus un citus saistību dokumentus paraksta biroja pārzinis un grāmatvedis vai viņu palīgi pēc pārzina norādījumiem.

16. Dārzāju biroja darbības laiks izbeidzas ar 1940. g. dārzāju ražas izvērtēšanu, bet ne vēlāk kā 1941. g. 1. jūlijā.

17. Pēc darbības laika izbeigšanās Dārzāju biroja pārzinis viena mēneša laikā sastāda darbības pārskatu, kas sastāv no apgrozījuma pārskata, slēguma bilances, peļņas un zaudējumu aprēķina un darbības raksturojuma, un to caur Dārzkopības nodaļas vadītāju iesniedz zemkopības ministram apstiprināt.

18. Darbību noslēdzot, Dārzāju biroja pamatkapitāls ar peļņu ieskaitāms valsts ienākumos, bet varbūtējie zaudējumi sedzami ar valsts līdzekļiem.

19. Biroja darbību izbeidzot, biroja mantas pāriet Zemkopības ministram, Dārzkopības nodaļas rīcībā.

20. Dārzāju birojs atbrīvots no valsts nodevām.

21. Šo noteikumu pārkāpēji sodāmi pēc Soda likuma.

1940. g. 23. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons,
Zemkopības ministrs J. Vanags.

NOTEIKUMI

par prēmiju izmaksu zemturiem, kas 1940. g. rudenī iegādājušies selekcionētu ziemāju sēklu no A/S „Latvijas Centrālais sēklu eksports“.

1. Lai veicinātu labas ziemāju sēklas izplatīšanu un celtu ziemāju ražas, Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departaments zemturiem, kas 1940. g. rudenī iegādājušies noteiktas šķirnes ziemas kviešu un rudzu oriģinālsēklu un iesējuši savā saimniecībā, izmaksā šādas prēmijas: a) ja saimniecībā ar iegādāto oriģinālsēklu apsēta visa atiecīgās ziemāju labības sējumu platība, tad zemturiem izmaksā prēmiju par iegādāto un izsēto kviešu sēklu 4 sant. par kg, bet par katru kg rudzu sēklas — 2 sant.; b) ja saimniecībā ar iegādāto sēklu apsēts ne mazāk kā 50% no attiecīgās labības sējumu platības, tad Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departaments izmaksā prēmiju — par kviešiem 2 sant. par kg un par rudziem — 1 sant. par kg.

2. Prēmijas saņemšanai zemturiem jāpieteic pagasta valdei ar saimniecībā esošo sēklu un ar iegādāto oriģinālsēklu apsētās platības un jāiesniedz pagasta valdē A/S „Latvijas Centrālais sēklu eksports“ rēķins par sēklas iegādi.

3. Pagastu valdes pārbauda sniegto ziņu pareizību un sastāda kopīgu sarakstu par zemturiem, kam tiesības saņemt prēmiju. Sarakstu līdz ar „Latvijas Centrālais sēklu eksports“ rēķiniem par sēklas iegādi pagastu valdes iesūta Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamentam līdz 1940. g. 10. oktobrim.

4. Pēc iesūtīto ziņu pārbaudes Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departaments zemturiem pienākošās prēmijas nosūta pagastu valdēm izmaksāšanai zemturiem.

Rīgā, 1940. g. 22. augustā.

Zemkopības ministrs J. Vanags,
Lauks. depart. direktors J. Niedritis.

Apstiprinu. 1940. g. 24. augustā.
Tautas labklājības ministrs J. Lācis.

NOTEIKUMI

slimo kasēm par ārstēšanu Valsts Ķemeru sēravotu sanatorijā.

1. Ķemeru sanatorija darbojas visu gadu, kāpēc balneoloģiskā ārstēšana sanatorijā piešķirama nevis ierobežotā sezonā, bet gan visu gadu.

2. Slimo kasu dalībnieki un ģimenes locekļi ārstēšanai Ķemeru sanatorijā nosūtāmi saziņā ar Latvijas slimo kasu starpbiroju. Sanatorijas administrācija regulāri ziņo starpbirojam par brīvām vietām sanatorijā.

3. Nosacīt nepieciešamību ārstēšanai Ķemeru sanatorijā piekrit slimu kases ārstu komisijai. Ārstu komisija uzstāda slimības diagnozi un nosaka sanatoriskās ārstēšanas ilgumu. Komisijas atzinumam nepieciešams slimu kases valdes apstiprinājums. Dziedniecības līdzekļus (peldes, kompreses u. t. t.) un to daudzumu, kā arī masāžu skaitu nosaka sanatorijas ārsti.

4. Ķemeru sanatorijai ir tiesība uz slimu kases rēķina nepieciešamības gadījumā izdarīt vajadzīgās analīzes un Rentģena pārbaudes.

5. Pēc tam, kad slimniekam piešķirta ārstēšana Ķemeru sanatorijā, slimu kase noskaidro starpbirojam, vai sanatorijā ir brīvas vietas un kad slimnieku sanatorijā var uzņemt.

6. Paziņojot slimniekam laiku, kad viņam jāierodas Ķemeru sanatorijā, slimu kase viņam izsniedz divus orderus: vienu sanatorijas medicīniskai un otru sanatorijas saimnieciskai daļai, kā arī vienu eksemplāru „Saistošo noteikumu Valsts Ķemeru sēravotu sanatorijas slimniekiem“. Dienu, kad slimniekam jāierodas sanatorijā, slimu kase paziņo darba devējam.

7. Slimu kases orderā Ķemeru sanatorijai jāuzrāda: 1) slimnieka vārds, uzvārds un adrese, 2) dalībnieka numurs, 3) dzimšanas gads un datums, 4) nodarbošanās, 5) slimības diagnoze, 6) vai slimnieks agrāk jau balneoloģiski ārstējies, kur, kad un cik ilgi un 7) uz cik dienām ārstēšana sanatorijā piešķirta. Orders slimniekam jāizsniedz vismaz trīs dienas pirms datuma, kad viņam jāierodas sanatorijā.

8. Slimniekam jāierodas sanatorijā noteiktā dienā ne vēlāk kā pulksten 15.

9. Sanatorija nodod slimnieka lietošanā bez atlīdzības gultas veļu, segu, spilvenu un dvieļi. Drēbes, miesas veļa, apavi, peldpalags vai peldmētelis, kā arī tualetes piederumi (ziepes, zobu suka u. t. t.) slimniekam jāgādā pašam.

Par attiecīgu samaksu slimnieks var saņemt no sanatorijas lietošanā peldpalagu vai peldmētelī.

10. Par „Saistošo noteikumu Valsts Ķemeru sēravotu sanatorijas slimniekiem“ neievērošanu vai par atkārtotu ārsta vai sanatorijas administrācijas norādījumu un rīkojumu nepildīšanu sanatorijas administrācija var slimnieku iekurā laikā izrakstīt.

11. Ārstēšanas rēķinu Ķemeru sanatorija piesūta samaksai attiecīgai slimo kasei.

Šie noteikumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā. 4208/A.

Darba depart. direktora v. i. V. Kalnāre.

Slimo kasu daļas vad. Jūl. Treimanis.

Saziņā ar Finanšu ministriju un Valsts kontroli apstiprinu.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Tautas labklājības ministrs J. Lācis.

NOTEIKUMI

par dažādu izdevumu segšanu sakarā ar rūpniecības strādnieku novietošanu vasaras sezonas darbos.

(Pamats: Ministru kabineta 1940. g. 9. augusta lēmums).

1. Tautas labklājības ministrijai no rezerves fonda bezdarba apkarošanai atvēlētie Ls 25.000,— izlietojami turpmākos pantos paredzētām vajadzībām.

2. Ja vasaras sezonas darbos novietojamiem strādniekiem nav iespējams nokļūt norādītā darba vietā pa valsts dzelzceļiem, bet jālieto zemes vai ūdens ceļu satiksmes līdzekļi, tad sedzami vienreizēji faktiskie ceļa izdevumi līdz darba vietai un, darbiem izbeidzoties, atpakaļ uz dzīves vietu. Bez tam sezonas strādniekiem-ģimenes apgādniekiem sedzami arī ceļa izdevumi par braucieniem pa zemes vai ūdens ceļiem pilsētās atstāto ģimeņu apmeklēšanai divas reizes sezonā.

3. Iepriekšējā (2.) pantā minētos ceļa izdevumus strādniekiem atmaksā Darba apgādības nodaļa pēc pierādījumu uzrādīšanas par sezonas darbos nostrādāto laiku. Par pierādījumu der Darba apgādības nodaļā noslēgts līgums, pagasta valdes apliecība vai arī citu iestāžu apliecinājumi. Naudu izmaksā pēc sarakstiem, kušos jābūt uzrādītai darba un dzīves vietai, nostrādātām laikam, braukšanas attālumam un izmaksājama sumai.

4. Izņēmumu gadījumos atsevišķu uzņēmumu strādniekiem-ģimenes apgādniekiem, uz kuriem neattiecas likums par uzgāides piemaksām, izpeļņas starpības izlīdzināšanai viņu ģimenēm var izsniegt naudas pabalstus tādos apmēros un kārtībā, kāda paredzēta likumā un instrukcijā par uzgāides piemaksām, ievērojot šo noteikumu 3. pantā paredzēto izmaksas kārtību.

5. Nepieciešamības gadījumos sezonas strādnieku darba vietās var segt telpu īres maksu pus- vai pilnos apmēros, ja darba devējs nevar ierādīt telpas un tādu sameklēšana darba vietas tuvumā ir saistīta ar grūtībām.

6. Strādniekiem, kas dodas sezonas darbos un atstāj resp. uzteic savus dzīvokļus un mantas nodod glabāšanā, var segt mantu uzglabāšanas izdevumus, kamēr viņi atgriežas atpakaļ pastāvīgā dzīves vietā.

7. Atvēlēto līdzekļu robežās var segt zaudējumus resp. iztrūkumus, kādi rastos noorganizējot kopēdināšanas punktus vai siltu ēdienu izsniegšanas par pazeminātu maksu sezonas darba vietās vai to tuvumā.

8. Sezonas darbiniekiem, kuriem nevar ierādīt telpas darba vietas tuvumā, bet viņiem ir iespējams katru dienu atgriezties savās pastāvīgās dzīves vietās, sedzami ceļa izdevumi 30 sant. dienā katram.

9. Šos noteikumus var piemērot arī tiem strādniekiem, kas stājušies darbā saskaņā ar noteikumiem par darba grupām („Vald. Vēstn.“ š. g. 155. num.).

Darba depart. direktora v. i.

V. Kalnāre.

Darba apgād. nod. vad. v. J. Gražulis.

Valdības darbība.

Ministru kabineta sēde

1940. g. 24. augustā.

Pieņem lēmumu par Ārējās Tirdzniecības departamenta likvidēšanu pie Finanšu ministrijas.

Valdības rīkojumi un pavēles.

NOTEIKUMI

par dārzāju 1940. g. ražas sagatavošanu un izvērtēšanu.

(Izdoti pie likuma par lauksaimniecības 1940. g. ražošanu sagatavošanu un izvērtēšanu — „Vald. Vēstn.“ 1940. g. 184. num.)

1. Dārzāju (kāpostu, gurķu, sīpolu, burkānu, biešu, kāļu un tomātu) iepirkšanu, sagatavošanu un uzglabāšanu organizē pie Zemkopības ministrijas Dārzkopības nodaļas Dārzāju birojs.

2. Dārzāju biroja pamatkapitāls ir Ls 800.000,— kušus biroja rīcībā pārskaita no valsts līdzekļiem.

3. Dārzājus un to pārstrādājumus Latvijas PSR teritorijā atļauts ievest un izvest tikai ar Zemkopības ministrijas Dārzkopības nodaļas atļauju. Šis noteikums neattiecas uz Sarkanās armijas garnizona vajadzībām ievadam dārzājiem.

4. Tirdzniecībai ar dārzājiem vairumā vajadzīga Zemkopības ministr. Dārzkopības nodaļas Dārzāju biroja atļauja. Esošiem dārzāju vairumtirgotājiem jāizņem šādas atļaujas līdz 1940. g. 10. septembrim.

5. Par dārzāju vairumtirgotājiem iepriekšējā panta nozīmē uzskatāmi tirgotāji, kušus rīcībā noliktavās, pagrabos vai pie audzētājiem — lauksaimniekiem atrodas kāds no turpmāk minētiem dārzājiem vismaz šādos daudzumos:

kāposti, skābi	5 ton.
„ svaigi	4 „
gurķi, skābi	3 „
sīpoli	1 „
burkāni	2 „
bietes	2 „
kāji	2 „

Piezīme. Ja siktirgotājam nākotnē palielinātos krājumi šini pantā norādītos daudzumos, tad viņš uzskatāms par tirgotāju vairumā un viņam vajadzīga 4. pantā minētā atļauja.

6. Par dārzāju iepirkumiem, pārdevumiem un krājumiem vairumtirgotājiem jāved grāmatas pēc Dārzāju biroja izstrādāta parauga. Grāmatas uz pieprasījumu uzrādāmas kontrolei Zemkopības ministrijas pilnvarotiem darbiniekiem.

7. Iepērkamos dārzāju vairumus, kondīcijas un iepirkšanas un pārdošanas cenas nosaka zemkopības ministrs.

8. Dārzāju ražas iepirkšanai, uzglabāšanai un izvērtēšanai Dārzāju birojs izmanto kooperācijas tīklu, visas konservu fabrikas, kāpostu skābētavas un citus uzņēmumus pēc vajadzības.

139. RĪKOJUMS.

1940. g. 15. augustā.

7. §

Apvienoju 1. un 3. Rīgas valsts ģimnazijas vienā ģimnazijā, ar nosaukumu 1. Rīgas valsts ģimnazija, skaitot šo pārmaiņu ar š. g. 15. augustu.

Izglītības ministrs P. Lejiņš.
Skolu depart. direktora v. i. J. Jansons.

Finansu ministra 533. rīkojums par rūpniecības plāna sastādīšanu 1940. g. 4. ceturksnim.

Uzdodu visiem valsts, valsts autonomiem un nacinālizētiem rūpniecības uzņēmumiem sastādīt ražošanas plānu 1940. g. 4. ceturksnim.

Uzņēmumiem piesūtītās plāna kartes uzdodu izpildīt 3 eksemplāros, no kuriem 2 eksemplārus piesūtīt Tirdzniecības un rūpniecības departamentam līdz š. g. 7. septembrim.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Fin. ministra biedrs Ed. Leitmanis.

Finansu ministra 529. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju, skaitot ar š. g. 23. augustu, turpmāk minētiem uzņēmumiem šādus pilnvarniekus:

1. „E. Cimdiņš“, manufaktūras, modes preču un aužamo diedziņu tirgotava, Valmierā, Rīgas ielā 15 — Elvira Dalbergs;

2. „Kinematografu akc. sab. „Ars“, Rīgā, Elizabetes ielā 61 — Richards Jaračs;

3. Komanditsabiedrība „Ekrans“, R. O. Visners un Ko., Rīgā, Valdemāra ielā 57/59, 4. dz., pers. atb. biedri: Rūdolfs-Otomars Visners — Ādolfs Sīmanis.

Rīgā, 1940. g. 23. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 530. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.), iecelju Jefimu Golenderu par kino nozares uzņēmumu pilnvarnieku, skaitot ar š. g. 23. augustu.

Rīgā, 1940. g. 23. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Stachanoviešu skolas.

Valsts gatavojas atzīmēt ievērojamu datumu — stachanoviešu kustības piecu gadu atceri. Šī kustība plaši attīstījies visās tautsaimniecības nozarēs: rūpniecībā, lauksaimniecībā, transportā. Stachanoviešu skaits gadu no gada pieaug, un vienā pašā smagajā mašīnbūvniecībā viņu skaits tagad pārsniedz 40 tūkstošus.

Stachanoviešu kustība pieņem jaunus veidus, pāriet uz augstāku pakāpi. Viens no jaunajiem veidiem — stachanoviešu skolas, kas sevišķi plaši attīstītas mašīnbūvniecības uzņēmumos. Šinīs skolās labākie stachanovieši, kas pilnībā piesavinājušies darba tehniku, nodod savu pieredzi un zināšanas tālāk atpakaļpalikušajiem strādniekiem, galvenā kārtā iesācējiem, kas nesen stājušies darbā. Apmācība notiek tieši darba vietā, pie darba ierīces, pie mašīnas. Ražošanas meistari rāda saviem skolēniem, kā jāorganizē darba vieta, kā labāk iestādīt darba mašīnu, nodod viņiem savu darba paņēmieni.

Daudzu stachanoviešu skolu vadītāji tādi jau apmācījuši lielu skaitu strādnieku. Piemēram, lokomotīvu un vagonu būves rūpnīcā „Sarkanais Profinterns“ (Ordžonikidzegradā) stachanoviešu skolās pēdējos pusotra gados mācījušies vairāk kā 7000 strādnieku. Šinī rūpnīcā lielu popularitāti bauda biedra Savkina stachanoviešu skola. Iša laikā viņš apmācījis 20 cilvēkus. Vispirms biedrs Savkins iepazīstina savus skolēnus ar to, kā viņš organizē savu darbu, parāda darba ierīces iestādīšanu; pēc tam viņš iepazīstina ar savām darba metodēm. Daudzi b. Savkina skolā apmācīti strādnieki, kas agrāk palika iepakal, kļuviši par stachanoviešiem un pārsniedz izstrādā-

Finansu ministra 534. rīkojums par pilnvarnieka iecelšanu Iekšrīgas rajona tirdzniecības uzņēmumiem.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju Leonidu Melderi par pilnvarnieku visiem Iekšrīgas rajona (robežas: Iekšrīga, pa labi no Kaļķu ielas, ieskaitot visu Kaļķu ielu un Valņu ielu) uzņēmumiem ar 1. un 2. kategorijas tirdzniecības zīmēm.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 535. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, atbrīvoju Nikolaju Venteru no pilnvarnieka pienākumiem visiem Iekšrīgas rajona (robežas: Iekšrīga, pa kreisi no Kaļķu ielas) uzņēmumiem ar 1. un 2. kategorijas tirdzniecības zīmēm.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 536. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju, skaitot ar š. g. 24. augustu, turpmāk minētos uzņēmumos šādus pilnvarniekus:

1) „Davids Kacs“, Rīgā, Marijas ielā 36, — Jānis Vadmalīšs;

2) „Kurts Zīgels“, Rīgā, Artilērijas ielā 29, 31. dz., (trikotāžu, veļas un cimdū darbnīca), — Abrams Reinģevircs;

3) „Kārlis Vāpa“, veselības apavu rūpniecība, Rīgā, Kaļķu ielā 18 un Rīgā, Pēterbaziņas lauk. 15, — Kārlis Piorins.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 537. rīkojums par pilnvarnieka iecelšanu Akciju sabiedrībai „Jaunā slimnīca“.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju Kristjāni Zivertu par pilnvarnieku Akciju sabiedrībai „Jaunā slimnīca“, skaitot ar š. g. 24. augustu.

Reizē ar to atbrīvoju Dr. Jēkabu Dilli no pilnvarnieka pienākumiem minētā sabiedrībā, kas bija iecelts ar š. g. 24. jūlija 239. rīkojumu („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 166. num.)

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 538. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju, skaitot ar š. g. 24. augustu, Juri Saulīti par pilnvarnieku transporta darbu uzņēmumā „Rūdolfs Burkevics“, Rīgā, Ganību dambī 9.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 539. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, iecelju, skaitot ar š. g. 24. augustu, turpmāk minētiem uzņēmumiem šādus pilnvarniekus:

1. „J. Jafe (Japhē), Rīgā, Audēju ielā 8-6, — Vecslavs Borduško, atbrīvojot līdzšin. pilnvarnieku Mārtiņu Muižnieku, kas iecelts ar 502. rīk.;

2. „Levenšteins un Kaštans“, Rīgā, Audēju ielā 14, — Vaclavs Borduško, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Mārtiņu Muižnieku, kas iecelts ar 502. rīk.;

3. „Bērs Levensons“, Rīgā, Kungu ielā 26, — Valija Jaunzems, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Bellu Kacs, kas iecelta ar 502. rīk.;

4. „Rivka Karps“, Rīgā, Mārstaļu ielā 14, — Roberts Naķelis, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Bellu Kacs, kas iecelta ar 502. rīk.;

5. „Herberts Tauriņš“, Rīgā, Mārstaļu ielā 23, — Leonīds Bērziņš, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Bellu Kacs, kas iecelta ar 502. rīk.;

6. „Feiga Kuņins“, Rīgā, Mārstaļu ielā 23, — Valija Jaunzems, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Bellu Kacs, kas iecelta ar 502. rīk.;

7. „Anglijas akciju sabiedrība The Shell Company of Latvia, Limited, London, nodaļa Rīgā“, Rīgā, Kaļķu ielā 3-8, — Mouša Krupkins, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Aleksandru Cepurīti, kas iecelts ar 501. rīk.;

8. „J. Pētersons“, Rīgā, Kaļķu ielā 3/5, — Zāmelis Zalmansons, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Lazaru Goldšteinu, kas iecelts ar 501. rīk.;

9. „Latvijas kuģniecības sab. Zalmans, Jansons un Freimanis“, Rīgā, 17. jūnija lauk. 2-2/3, — Arnolds Miška, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Jēkabu Lukašu, kas iecelts ar 501. rīk.;

10. „E. Bauman-Fronholds“, Rīgā, Audēju ielā 19, — Pēteris Baranovskis, atbrīvojot līdzšin. pilnvar. Klimentiņu Gailumu, kas atcelts ar 502. rīk.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 540. rīkojums.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 4. pantu, atbrīvoju, skaitot ar š. g. 24. augustu, no pilnvarnieku pienākumiem šie minētos uzņēmumos šādus pilsoņus:

1. „Tornada“ H. Veinbergs, Rīgā, Kungu ielā 25/27-7a, — Uris Volperts, kas iecelts ar 502. rīkojumu;

2. „P. Putniņš“, Rīgā, Kr. Barona ielā 63 un Matīsa ielā 21, — Valdis Galviņš, kas iecelts ar 504. rīkojumu.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Finansu ministra 541. rīkojums par valsts komisāra iecelšanu uzņēmumam „Helmārs Rudzītis“.

Pamatojoties uz likumu par banku un lielo rūpniecības uzņēmumu nacionālizāciju Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas teritorijā („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 168. num.), iecelju Voldemāru Mitrofanovu par valsts komisāru uzņēmuma „Helmārs Rudzītis“, grāmatu spiestuve, īpašn. Helmārs Rudzītis, Rīgā, Grēcinieku ielā 25 (nac. uzņ. sar. 702. num.), rūpniecības pasākumiem, skaitot ar š. g. 15. augustu.

Reizē ar to atbrīvoju Aleksandru Vaivaru no Finansu ministrijas komisāra amata minētā uzņēmumā, kas bija iecelts ar š. g. 31. jūlija 342. rīkojumu.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministra b. Ed. Leitmanis.

Finansu ministra 542. rīkojums par pilnvarnieka iecelšanu izdevniecībai „Grāmatu Draugs“.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu ārkārtējo uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1939. g. 271. num. un 1940. g. 162. num.) 1. un 4. pantiem, iecelju Voldemāru Mitrofanovu par pilnvarnieku izdevniecībai „Grāmatu Draugs“, īpašniece Anna Rudzītis, skaitot ar š. g. 15. augustu.

Reizē ar to atbrīvoju no Finansu ministrijas pilnvarnieka amata minētā uzņēmumā Aleksandru Vaivaru, kas bija iecelts ar š. g. 23. jūlija 202. rīkojumu.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministra b. Ed. Leitmanis.

Finansu ministra 532. rīkojums

par Tirdzniecības un rūpniecības akciju sabiedrības „Latvijas bērzs“ līdzšinējās valdes atcelšanu.

Pamatojoties uz likuma par saimniecisko uzņēmumu valsts uzraudzību („Vald. Vēstn.“ 1940. g. 188. num.) 1. pantu, atceļu Tirdzniecības un rūpniecības akciju sabiedrības „Latvijas bērzs“ līdzšinējo valdi: valdes priekšsēdētāju — Arturu Ozolu, valdes locekļus Jāni Skuju, Juri Liepiņu un Aleksandru Pētersonu, skaitot ar š. g. 20. augustu.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā.

Finansu ministrs K. Karlsons.

Iekšlietu ministra rīkojums.

Uzdodu visām slēgto bezpeļņas biedrību bijušām valdēm 3 dienu laikā, skaitot no šī rīkojuma izsludināšanas dienas, nodot ieceltām likvidācijas komisijām resp. likvidātoriem instrukcijā pie likuma par bezpeļņas biedrībām un to savienībām 18. p. paredzētās visas vēl nenodotās biedrības protokolu, kases un inventāra grāmatas. Grāmatu nenodošanas gadījumā šī rīkojuma pārkāpējus sauks pie atbildības uz Sodū likuma pamata.

Rīgā, 1940. g. 22. augustā.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

Iekšlietu ministra rīkojums.

Iecelju Deboru Flaku, dzīv. Rīgā, Ausekļa ielā 1, 6. dz. par valsts komisāru šādās spiestuvēs:

1) Spiestuvē „Ed. Dzenis un E. Cernavs“, Rīgā, Noliktavas ielā 5, īpašn. Eduards Dzenis un Ernests Cernavs;

2) Grāmatu spiestuvē „A. Orlovskis“, Rīgā, Ķemeru ielā 6, īpašnieks — Aleksandrs Orlovskis;

3) Spiestuvē „A. Ēdols“, Rīgā, Ezermalas ielā 18, 4. dz., īpašn. — Alma Ēdols;

4) „V. Miļevskis“ mērlentu un etiķetu darbnīcā, Rīgā, Strazdu ielā 6, 8. dz., īpašn. — Vladimirs Miļevskis;

5) F. L. Starpiņa spiestuvē, Rīgā, Kuģu ielā 13, īpašnieks — Feliks Leopolds Starpiņš.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā. 81.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Galv. literat. pārvaldes priekšnieks J. Niedra.

3208. LĒMUMS.

1940. g. 16. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), slēdzu to poļu biedrību „Ognisko“ Liepājā un iecelju tai par likvidātoru Mīkeli Makrzički. Likvidātorā mājoklis Liepājā, Baseiņu ielā 10.

Biedrība jālikvidē 4 mēnešu laikā pēc šī lēmuma izsludināšanas „Vald. Vēstn.“.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

3212. LĒMUMS.

1940. g. 21. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), slēdzu Centrālās savienības „Turība“ darbinieku izglītības biedrību.

Biedrība jālikvidē biedrības valdei 4 mēnešu laikā pēc šī lēmuma izsludināšanas „Valdības Vēstnesi“.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

3217. LĒMUMS.

1940. g. 16. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), slēdzu Dzena ģimnazijas audzēkņu-studentu biedrību.

Biedrība jālikvidē biedrības priekšniekam Olģertam Dzenim 4 mēnešu laikā pēc šī lēmuma izsludināšanas „Valdības Vēstnesī“.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

3221. LĒMUMS.

1940. g. 19. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), slēdzu Aizputes latviešu biedrību un iecēlu tai šādu likvidācijas komisiju: priekšsēdētājs Vilis Venšaus, locekļi: Kristis Lapukis un Mikēlis Puce. Likvidatoru mājoklis Aizputē, Jāņa ielā 4.

Biedrība jālikvidē 4 mēnešu laikā pēc šī lēmuma izsludināšanas „Vald. Vēstn.“.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

RĪKOJUMS

par pārmaiņām lauku gada un nedēļas tirgos.

Pašvaldības departaments paziņo, ka, pamatojoties uz noteikumiem par tirgiem („V. V.“ 1932. g. 238. num. un 1936. g. 159. num.) un saskaņā ar ieinteresētās pašvaldības ierosinājumu, ir atļauts izdarīt šādas pārmaiņas lauku gada un nedēļas tirgos: Jēkabpils apr. Slates pagastā noturēt nedēļas māļlopu tirgu pie Ģeidānu stacijas otrdienās, bet, ja otrdienā iekrīt svinamā diena, tad nākošā dienā pēc tās.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā. 533. l.

Pašvald. depart. direktors A. Leja.
Pagastu daļas vad. J. Ziemānis.

SKOLU DEPARTAMENTA paskaidrojumi par papildu pārbaudījumiem pamatskolu skolēniem.

Papildinot „Vald. Vēstn.“ š. g. 180. numurā izsludināto rīkojumu par nesekmīgo skolēnu sekmju uzlabošanu, Skolu departaments paskaidro, ka pēc sagatavošanās nesekmīgie pamatskolu skolēni pieļaujami pie attiecīgiem pārbaudījumiem tanī pašā skolā, kurā viņi mācījušies, izņemot tos skolēnus, kas atstāti uz otro gadu pamatskolu 6. klasē vai kas saņēmuši apliecību par pamatskolas kursa beigšanu bez tiesībām iestāties vidusskolā. Šiem skolēniem atļauts turēt vajadzīgos pārbaudījumus Izglītības ministrijas pārbaudījumu komisijā vai arī kādā tuvākajā vidusskolā, bet Rīgā šos pārbaudījumus atļauts turēt tikai Izglītības ministrijas pārbaudījumu komisijā, kur pārbaudījumi notiks 6. un 13. septembrī, pirmajā dienā — latviešu valodā un vēsturē, otrajā — matemātikā un ģeografijā.

Pārbaudījumi vidusskolās noturāmi līdz mācību sākšanai. Tos audzēkņus, kas pārbaudījumus izturējuši ar tiesību iestāties vidusskolās, var uzņemt vidusskolu 1. klasē, bet tos, kas pārbaudījumus izturējuši bez šīs tiesības, var uzņemt arodu skolās vai pamatskolu 7. klasēs, kur tādas jau šinī mācības gadā tiktu atvērtas.

Rīgā, 1940. g. 24. augustā. A-3758.

Skolu dep. direktora v. i. J. Jansons.
Sekretāre O. Poriņa.

Iecelšanas un atvaļinājumi.

3202. lēmums.

1940. g. 16. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), atceļu sabiedrisko lietu ministra 1939. g. 30. novembra 2724. lēmumu par Muižnieku zemes „Volmarsgof“ fideikomisa slēgšanu un atbrīvoju Aleksandru Ūdri no likvidatora pienākumiem.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

Apstiprinu. 1940. g. 23. augustā.
Finansu ministra biedrs Ed. Leitmanis.

Piegādātāju un būvuzņēmēju saraksta papildinājums, kuŗi atbrīvojami no Nolikuma par valsts darbiem un piegādēm 13. pantā paredzētiem nodrošinājumiem.

Noteikumi saraksta sastādīšanai izsludināti „Valdības Vēstneša 1940. g. 4. jūnija 123. numurā.

Num. pēc kārtas	Uzņēmuma nosaukums un adrese	Suma latos, līdz kuŗai pieļaujams atbrīvojums nodrošinājumiem valsts darbos un piegādēs.
32.	„Inženieris A. Ozoliņš“, siltuma un sanitārās tehnikas uzņēmums Rīgā, Zigfr. Meierovica bulv. 18.	200.000,—
33.	„Tirdzniecības un rūpniecības akciju sabiedrība „Rīgas ģipss“ Rīgā, Palasta ielā 9.	50.000,—
34.	„Tekstilrūpniecības akciju sabiedrība „Rīgas vilnas rūpnieks“ Rīgā, Brīvības g. 31.	120.000,—
35.	Tirdzniecības un rūpniecības akc. sab. „Kieģelis un kūdra“ Rīgā, Aspāzijas bulv. 8.	60.000,—
36.	A/s „Zasulauka kokvilnas vērptuves un austuves sabiedrība“ Rīgā, Šampētera ielā 1.	20.000,—
37.	Rūpniecības akciju sabiedrība mašīnu fabrika un kuŗu būvētava „Tosmāre“ Liepājā — Tosmārē	200.000,—

Šis saraksts spēkā līdz 1941. g. 30. jūnijam.

Rīgā, 1940. g. 17. augustā.

Tirdzniec. un rūpniec. departamenta direktors J. Švanks.
Rūpniec. nod. vadītājs P. Ledvigs.

3203. lēmums.

1940. g. 16. augustā, saskaņā ar likumu par bezpeļņas biedrībām un to savienībām (Lik. kr. 1938. g. 49.), atceļu sabiedrisko lietu ministra 1939. g. 30. novembra 2648. lēmumu par Vasarnīcas „Birkenhof“ fideikomisa slēgšanu un atbrīvoju Aleksandru Ūdri no likvidatora pienākumiem.

Iekšlietu ministrs V. Lācis.

Administr. depart. direktora v. i. M. Paupers.

Valdības iestāžu paziņojumi.

Meklētizbeidzamo personu 145. saraksts.

- 1368. Jānis Lariņovs. 52449/38.
- 1369. Jānis Lariņovs. 52967/38.
- 1370. Semjons Naturins. 442/40.
- 1371. Semjons Naturins. 43/40.
- 1372. Nikolajs Pavlovs. 1816/39.
- 1373. Vladislavs Rakvičs. 13868/25. 44283/34.
- 1374. Eduards Ten-Tanniks. 10237/24.

Rīgā, 1940. g. 23. augustā.

Kriminālās pārvaldes priekšnieks K. Cipelis.
Darbvedis Hūns.

Liepājas 2. iec. mirtiesnesis,

pamatojoties uz Krim. proc. lik. 59., 847. līdz 851. pantiem un ar saviem lēmumiem, meklē pēc Sodu lik. 546. p. 1. d. apsūdzēto Žani-Alfredu Upenieku, dzim. Liepājā 1921. g. 28. augustā. Katram, kam zināma mīnētā apsūdzētā dzīves vieta vai kur atrodas viņam piederīga manta, bez mazākās kavēšanās jāziņo man vai tuvākai tautas milicijas iestādei.

Liepājā, 1940. g. 22. augustā. 351.

Mirtiesnesis T. Dzintars.

Vietējo iestāžu paziņojumi.

Pārgrozījumi un papildinājumi Rīgas pilsētas pašvaldības pensiju kases statūtos,

pieņemti Rīgas pilsētas valdes 1940. g. 13. un 16. augusta sēdēs un apstiprināti ar Iekšlietu ministra rezolūcijām (Iekšl. ministr. Pašvaldības depart. 1940. g. 19. un 21. augusta P. 64. raksti).

Rīgas pilsētas pašvaldības pensiju kases statūtos, kas pieņemti Rīgas pilsētas valdes 1936. g. 22. decembra un 1937. g. 8. janvāra sēdēs, apstiprināti ar Iekšlietu ministrijas Pašvaldības departamenta 1937. g. 14. janvāra 122119. rakstu un izsludināti „Valdības Vēstneša“ 1937. g. 16. numurā, izdarīti šādi pārgrozījumi un papildinājumi:

- 1) statūtu 4. § 3. punkts atvietots ar šāda satura punktu: „3. No visām piešķirtajām un turpmāk piešķirjamām pensijām, kas pārsniedz Ls 90,— mēnesī, sākot ar 1940. gada 1. septembri atvelk 10% pensiju kasei par labu“.
- 2) Statūtu 4. § 2. piezīme stripota.
- 3) Statūtu 12. § papildināts ar šādu tekstu: „Pensijas izmaksu pārtrauc, ja pensionārs dzīvo ārzemēs“.

Šie pensiju kases statūtu pārgrozījumi un papildinājumi stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Lielvecākais J. Pupurs.

Pils. sekretārs A. Pļavinskis.

Telegramas.

(Latvijas telegrafa aģenturas telegramas)

Lietuvas PSR tautas Seima lēmumi.

Kauņa, 25. VIII. (TASS). 24. augustā sanāca uz ārkārtēju sesiju Lietuvas tautas Seims. Tas vienbalsīgi apstiprināja šādu dienas kārtību: 1) Lietuvas tautas Seima pilnvarotās komisijas ziņojums par PSRS Augstākās padomes lēmumu uzņemt Lietuvas PSR Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā; 2) mandātu komisijas ziņojums par Seima vēlēšanu rezultātiem Ukmerges iecirknī; 3) Seima satversmes komisijas ziņojums par Lietuvas PSR konstitūcijas (pamatlikuma) projektu; 4) par Lietuvas tautas Seima izsludināšanu par Lietuvas Pagaidu Augstāko padomi; 5) par Lietuvas PSR augstāko valsts organu radišanu.

Dienas kārtības pirmajā punktā paredzēto ziņojumu sniedza pilnvarotās komisijas vadītājs biedrs Pajeckis. Viņa īso ziņojumu pārtrauc vētraiņi aplausi katru reizi, kad viņš min lietuvju tautas un visas pasaules darba ļaužu drauga biedra Stajina vārdu. Seims vienbalsīgi nolēma piekrist pilnvarotās komisijas darbībai.

Dienas kārtības otrajā jautājumā uzstājās deputats Snečkus. Visiem klātesošiem aplaudējot, viņš paziņoja, ka Ukmerges iecirknī notikušo papildvēlēšanu rezultātā par tautas Seima locekli ievēlēts biedrs Pajeckis.

Dienas kārtības trešā jautājumā ziņojumu sniedza Seima Satversmes komisijas priekšsēdētājs deputāts Pakarklis. Viņš uzsvēra, ka Lietuvas PSR konstitūcijas projekts sastādīts pēc Savienības Padomju Republiku konstitūcijas parauga, bet ka Lietuvas konstitūcijā ir savas īpatnības. Blakus sociālistiskai saimniecības sistēmai Lietuvas Padomju Sociālistiskā Republikā pieļauta zemnieku, amatnieku, sīkražotāju, mazo rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumu privātā saimniecība robežās, kādas noteic likums. Aktīvās un pasīvās vēlēšanu tiesības būs visiem Lietuvas PSR pilsoņiem, kuŗi sasnieguši 18 gadu vecumu, nevis sākot ar 21 gada vecumu, kā tas bija tautas Seima vēlēšanās.

25. augustā Seima rīta sēdē notika debātes par Satversmes komisijas ziņojumu. Pēc deputāta Pakarkļa beigu runas Tautas Seims vienbalsīgi apstiprināja visus Lietuvas PSR konstitūcijas pantus.

Dienas kārtības ceturtā jautājumā Seims pieņēma lēmumu — izsludināt Tautas Seimu par Lietuvas PSR pagaidu Augstāko padomi. Līdz ar to pagaidu Augstākās padomes prezidijam uzdeva noteikt Lietuvas PSR Augstākās padomes vēlēšanu laiku. Seims uzlika republikas augstākajam organam par pienākumu reālizēt valdības un centrālo valdības iestāžu pārceļšanu uz Viļņu — Lietuvas PSR galvas pilsētu — līdz 1941. g. 1. maijam.

25. augustā notika Lietuvas PSR pagaidu Augstākās padomes pirmā sēde. Tā bija vēlīta Republikas augstāko valsts organu radišanai. Par lietuvu PSR pagaidu Augstākās padomes priekšsēdētāju sesija ievēlēja deputātu Varanaušku. Par Lietuvas PSR pagaidu Augstākās padomes Prezidija priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēja deputāts J. Pajeckis. Par Lietuvas PSR tautas komisāru padomes priekšsēdētāju ievēlēts deputāts Gedvilas, kuŗam uzdots sesijas nākošā sēdē celt priekšā tautas komisāru padomes locekļu sarakstu.

Padomju Igaunijas Augstākās padomes 1. sesija.

25. augustā rīta sēdē Padomju Igaunijas Valsts dome pēc biedra Lauristina noslēdzošas runas apstiprināja Igaunijas PSR konstitūciju, nobalsojot par katru tās nodaļu atsevišķi.

Sesija vienbalsīgi nolēma pasludināt tagadējo Valsts domes sastāvu par Igaunijas Padomju Sociālistiskās Republikas pagaidu Augstāko padomi. Igaunijas PSR pagaidu Augstākās padomes prezidijam uzdeva noteikt Igaunijas PSR Augstākās padomes vēlēšanu laiku uz Igaunijas PSR valsts domes apstiprinātās konstitūcijas pamata.

25. augustā notika Igaunijas PSR pagaidu Augstākās padomes pirmās sesijas sēde. Tās dienas kārtībā bija — Igaunijas PSR augstāko varas organu radišana. Par pagaidu Augstākās padomes priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēlēts V. Sasi, par pagaidu Augstākās padomes Prezidija priekšsēdētāju — deputāts J. Vares, par Tautas komisāru padomes priekšsēdētāju — biedrs J. Lauristins. Vakara sēdē apstiprināts tautas komisāru padomes sastāvs.

Valsts tipografijā dabūjami plakāti

Norādījumi par pirmās palīdzības sniegšanu nelaimes gadījumos no elektrības,

sastādīti saziņā ar Tautas labklājības ministrijas Veselības departamentu un izdoti uz likuma par elektrības stacijām, ietaisēm un vadiem 3. panta pamata (1922. g. Lik. kr. 99).

Maksā bez piesūtišanas 20 sant.

ar piesūtišanu 25 „

Valsts tipografija

Rīgā, Valdemāra ielā 6.

Valsts tipografijā dabūjami

Techniskie noteikumi par elektrības mērīšanas instrumentu pārbaudi

un Elektrisko mērīšanas instrumentu pārbaudes un iestādīšanas nodeva.

Maksā:

brošēta bez piesūtišanas 60 sant.

„ ar piesūtišanu 65 „

Valsts tipografija

Rīgā, Valdemāra ielā 6.

LATVIJAS BANKAS KURSI

1940. g. 26. augustā.

DEVĪZES:	Pircējs	Pārdevējs
1 Amerikas dolars	5,30	5,50
1 Anglijas mārciņa	—	22,25
100 Francijas franku	—	12,10
100 Beļģijas belgu	—	92,00
100 Šveices franku	121,60	124,60
100 Itālijas liru	27,10	27,70
100 Zviedrijas kronu	127,50	130,50
100 Norvēģijas kronu	—	124,50
100 Dānijas kronu	—	105,00
100 Holandes guldenu	—	290,00
100 Vācijas marku	203,92	205,92
100 Somijas marku	10,57	11,17
100 Igaunijas kronu	127,50	130,50
100 Lietuvas litu	90,20	92,20

Latvijas Banka.

Pilnvarotais K. Vilders.

Pilnvarotais O. Mednis.

Redaktors Jānis Ozols.

Šim numuram 8 lapas puses.

